

1938

A P R I L I S

ÁLTÓ SZÓ

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

T A R T A L O M

N. A.: Feltámadás, halál utáni élet. — **ÍGY SZÓL AZ ÚR.**
B. D.: Jézussal élni, Jézussal halni s Jézussal üdvözülni.
Sipos Béza: Szentlélek és lélek református és spiritiszta felfogás szerint. — **László Dezső; Szikszay György:** Keresztyéni tanítások és imádságok. — **IDŐK SODRÁBÁN. B. S.:** A francia kath. egyház védelme a XVIII-ik században. — **EGYHÁZUNK MUNKÁJA. S. G.:** Református nagyhét Ó-Turdán. — Egyházi aktualitások. — **KÉZ A KÉZBEN.** Egy szénior gondolatai és kritikái **IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.** — **HIREINK.**

Megjelent!

DR. IMRE LAJOS:

Megjelent!

Hivatás és élet.

Ez a nagy hittel és hivatással megírt, harminchat tanulmányt, prédikációt és előadást tartalmazó könyv nem hiányozhatik senkinek az asztaláról, aki a modern hitélet kérdéseivel foglalkozik, de egyben azoknak könyvtárából sem, akik vezérlő erőt akarnak meríteni maguknak az élet útvesztőjéhez.

Ára 150 Lei. A pénz előzetes beküldése mellett portómentesen küldi a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Könyvosztálya, Cluj, Strada Baron L. Pop 5.

LÁSZLÓ DEZSŐ:

Az anyaszentegyház élete és szolgálata

A kb. 180 oldalas könyv tartalmazni fogja: 1. Theologiai alapvetés. 2. Az egyházzól. 3. Az egyház munkáiról (az igehirdetés, szeretetszolgálat, egyházi feyelmezés, egyházkormányzás, az egyház theologiai munkája). 4. Az egyház munkásairól. 5. A gyakorlati theologia alapkérdései. — Előfizetési ára az összeg előzetes beküldése esetén 90 Lei. Utánvétellel sokkal drágább.

Kagawa

a nagy japán keresztyén. Irta: Imre Lajos. Ára 8 Lei.

Moody Dwight

Mozaikok egy világmisszionárius életéből. Irta: Dr. Horváth Jenő. Ára 6 Lei.

A csendes óra és családi áhitat könyve

az 1938. évre

A minden napra szóló igemagyarázatokat és imádságokat református népünk minden rétege használhatja.

A 380 oldalas könyv ára izléses kiállításban 28 Lei.

Leszakíthatós bibliai tömbnaptár

az 1938. évre. — A minden napra igemagyarázatot, imádságot és éneket tartalmazó tömbnaptár falra akasztható, vagy íróasztalra állítható, művészi kivitelű kemény hátlappal 48 Lei.

Uram taníts minket Imádkozni

Irta: Dr. Horváth Jenő. Ára 5 Lei.

Dr. R a v a s z L á s z l ó:

Hit és engedelmesség

Prédikációk, beszédék, cikkek, előadások. 350 oldal. Ára 180 Lei.

Megrendelhetők az „Ifjú” kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

KIÁLTÓ SZÓ

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR // FŐMUNKATÁRSÁK: BIRÓ SÁNDOR ÉS LÁSZLÓ DEZSŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. — Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

XII. ÉVFOLYAM

1938. ÁPRILIS.

4. SZÁM.

Feltámadás, halál utáni élet...

Ezekre az igazságokra a hitismerés juttat el bennünket. A hit oly biztos ismeret, mely tájékoztat minket, véges és találgatásból élő embereket az igazi valóság: az örökkévalóság felől, de egyuttal adja a mi anyagi világunk értelmét és célját is. Az élet csak úgy lehetséges a földön is, ha hit által megismerjük a kijelentett igazságokat és hitből ezek szerint cselekszünk, szóval, tettel azokat örömmelként továbbadjuk a velünk élőknek, a reánk bizotaknak. A földi élet tüneményei, csodái, az élet elkezdődése, a földbe esett gabonamag sorsa, csak a hitben találják meg magyarázatukat.

A hit azt tanítja, hogy a halál után feltámadás és örökélet vár reánk. Bizonyossá tesz arról, hogy az árnyékvilágon túl van való világ, igazi idő- és térfeletti valóság, igazi szellemi élet: anyagtalan, vagy ahogy Pál apostol tanítja: dicsőséges élet. E szemszögből nézve, a földi élet is valós megvilágításba kerül. A hit ismeretei a Szentírásban vannak, azokon azonban lepel van. A Szentírás csak Irdás marad mindaddig, amíg a Szent-Lélek Isten leheletére a lepel fel nem lebben s az Írást olvasó nemcsak betűt lát, hanem élő szót hall, mint Illés próféta, a kételkedő Tamás vagy az emmausi útasok. Ezek a betűk hasonlítanak a Jézus Krisztus megtört testéhez. mintha „alak és ékes-ségnélküli“ Írdás, kortörténet vagy keleti mese volna, de az őt ismerőknek örökéletnek beszéde: Ige; — sebek, melyekben benne van a fertőzött emberi élet orvossága. Lehet ez a zsidóknak botrányozás, a görögöknek bolondság, de az Irdás testté lett Ige annak, aki hallja a benne hangzó üzenetet, így lesz Ige az Irdás, Krisztus az Ige, Isten a Krisztus, a Szent-Lélek Isten leheletének hatása és eredményeképpen. A róla szóló egész biblia a feltámadás és az élet könyve, evangélium, mely szerint léli Isten úgy e földön, mint az örökkévalóságban. „E könyvben írva van felőlünk“, ki-

látásba van helyezve megilletésünk s biztosítva van számunkra a halálból való feltámadás és az örökélet. Ez a hit abécéje, a keresztyén reménység mosolygása: van örökélet, és csak örökélet van. A hitnek ez az igazsága hallásból van, a hallás az Ige hirdetése által, legyen az még olyan egyszerű is, de mindig Isten szava, üzenete.

Ennek az üzenetnek, e névhez szóló levélnek a tartalma: Isten határozata, jó gondolata felőlünk. Nem az ember kérdezte őt először, hogy van-e feltámadás és halál utáni élet, hanem ő azt előre megüzente az embernek. Az ember vallása nem emberi kezdeményezésből születik, hanem Isten magatudtuladásából, aki a kiválasztott és megszólított embernek, és általa, megmondja nevét és akaratát. Az üzenet szerint ő előbb szeretett minket; megtudjuk, hogy természetünk fertőződdt, ellentmondó, lázadó lett, megértjük, hogy miért nem tudunk viszonzszeretni és életünket önként letenni előtte. A „hir“-ben magunkra ismerünk, hogy mások vagyunk, mint ő, de így is hozzátartozunk. Gyűlöli a bűnt, de szereti a bűnöst, magára veszi a mi természetünket testünkkel együtt s elszenvedi a mi bűnünk összes következményeit engedelmesen a kereszthalálig. Ez a test a bűn bukása után tanúk szemeláttára kilép újra az enyészet világából, mint dicsőséges test, mint győzelmes élet, hogy minket tovább szeressen s a drágán, vérrrel szerzett győzelemben minket is részesítsen. Mindent érettlünk, helyettünk, miattunk, nekünk! És Szentlelke és Igéje által — most is velünk van: az Írásban adja tudtul, hogy amit szerzett, az az örökség a miénk is, — most reménységben, akkor, megilletésünk után úgy egészen, amint van.

Amelyik vallás élményből, eksztatizisból, féltelkiállapotból született, csak önámítás, az ilyen vallásnak a távlatai innen maraduak a földi

szemhatáron és sohasem mentesek az anyag-elyvűségtől, mert a földi élet megnevődött minőségben és átminősítés nélkül, mulandóságban, elképzelhető legfinomabb anyagszerűségben: földi lényegében akarja áttelepíteni az örökkévalóságba, amint azt a modern szellem-idézés teszi. Mi más ez, mint a földi élet idői és téri méreteinek finomabb kiadása, mégcsak nem is desztillált, hanem ökönyvyszerű, lefényképezhető fénytettek alakjában. Milyen örökkévalóság lehet az, amelyikből ideges asztalkopogtatásra a „szellemtestek“ megidézhettek, hogy sáppadtan, a képzelet foszlányaiként lerohanva, földi kérdésekre feleljenek — s a Szentírásban levő kijelentést kiegészítsék és helyesbítsék. Szomorú örökkévalóság lehet az, amelyikben ezek a kőbor „testek“ Isten engedélye és tilalma ellenére „hát megett“ mennyel titok felől, néhány médium körül csoportosult babonás ember kegyeire számítva, kifogatni engedik magukat. E materiálista felfogással szemben hirdetnünk kell, hogy a halál utáni élet nem a földi élet megnyújtása, hanem egészen más élet, minőségében más, korlától, végességtől, büntől megszabadított tiszta élet, melyet a feltámadásban ajándékképpen nyerünk, mert test és vér nem örököltél Isten országát. Isten pedig nem halott lelkek által, hanem az ő Igéje által üzeni meg a világnak a mondanivalóját. Sokkal több kérdése van az örökkévalóságnak hozzánk, mint amennyit mi kérdezhettünk az örökkévalóság felé. Nem az a legfontosabb kérdés számunkra, hogy minémü testtel jönnek ki a halottak, mert arra már van felelet a Korinthusi levélben, hanem az, hogy „hol vagy ember?“ És mit csináltunk a „Szentlélek templomával“, ki jár abba, Krisztus-e, vagy a Sátán, mert feltámadásunk igazsága és halál utáni életünk is ettől függ.

A halál a húsvéti evangélium szerint a bűn megszűnése és átmenet az örökéletre. Úgy tetszik, mintha a halálban Isten távol volna. Az ész tanítása szerint a halál az élet vége, a hit szerint azonban az igazi élet kezdete. Igazzá lesz, hogy ami nem hitből van és volt, bűn az. Az I. Kor. levél 15. részében és a Római levél 6: 3—8-ban világossá válik nemcsak a keresztyén örömhirdetés sarkigazsága: Krisztus halálának, feltámadásának bűnbocsátó és örökéletet szerző ereje, de döntő kijelentést ad arra nézve, hogy ez a földi élet felelősségteljes előkészület a halálban reánk váró ítéletre, mely súlyosabb kimenetelű lehet reánk nézve, mint a test halála. „Krisztus eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.“ Csak ennyit tudunk, de ezt biztosan. Az örökkévalóságba minden csak rajta keresztül, Benne átminősülve juthat, minden földi már lehull rólunk, az átok, vagy utolsó kenet, lehámlik, mert Istent az ítéletben „szerzett jogokkal“ befolyásolni nem lehet. Nem jöhetünk vissza az ítélet elől, hogy némely képzelődés szerint nyolcszor

egymásután járjuk a földi életet, míg felmentő ítéletre érleljük magunkat, mint a theozófusok, illetve antropozófusok vélik, mert ami testből született, test az s minden testnek át kell esnie az ítéleten, az átminősítésen. Ami rajtunk marad szomorú meztelenségünkben, az a kiválasztás pecsétje, melyet a Szentlélek Isten reánk lehel s melyről az egyház mint a választottak serege, a keresztségben tanuskodik. Az ítékezés Krisztushoz való mérés s minden ítélet csak halálos lenne, örök kárhozatra szólna, ha ő be nem takarna minket, ha nem részeltetne minket az ő halállal szerzett igazságban. Magdénak ismer a kiválasztás jegyéről. Betakar, hogy ne érjen a megérdemelt kárhozat. Ő viselte azt helyettünk. A feltámadáskor ő költögeti a halottakat, parancsol a tetemeknek, a porrá és hamuvá lett földi maradványnak, hogy „egymásba menjenek“, mert a megölt és megkegyelmezett életnek dicsőséges testre van szüksége. Személt szembe való látással Bírónk előtt meg nem állhatnánk, Krisztus közből áll, akiben megméretünk s az ő testén elszenvedett büntetés javunkra iratik, mintha mi szenvedtünk volna, az ő engedelmissége és szolgálata nekünk tulajdonítottatik. Ha a Bírónk néz, Krisztust látja, mi pedig rajta keresztül a Bírót Atyánknak látjuk, azaz valóságosan látjuk. Akit szeretnek, felmentenek; akinek megkegyelmeznek, az halás s aki hallotta az Ige által, hogy kegyelemben részesül, az a múlt életet is háldán az Úr Jézus Krisztus nyomdokain kívánja eltölteni. A Szentlélek Isten az, aki a gyenge emberi hálaérzetet áldott, engedelmes, szolgáló léletté nemesíti s ő adja majd az örökkévalóság boldog közérzetét, amikor a halandó ember korlátlanul szerethet, együtt lesz övével, amiket valaha látott, szeretett; boldogan szolgálhat, csak örömet szerezhet, úgy tehet, mint Krisztus.

Akiken nincsen pecsét, akik azt elveszítették, vagy földi rongyokkal beaggatták, akik előjogokkal, cselekedeteikkel nagyszerűségében bizva, kenettel kérkedve kelnek fel az ítéletre, mint akik csak belépőjegyüket óhajlják lepecsételtetni az örökkévalóság nagy látványosságaira, azok a Szentírás beszéde szerint kárhozatra jutnak. Tűz, sírás, fogcsikorgatás, külső sötétség várja azokat, akik mellett az Igaz Tanú: a Szentlélek nem tanuskodik. Vannak álszent lelkek, akik száznakozva és méllalankodva állnak meg az Írás szavaínd: hát ilyen kegyetlen, nem irgalmas az Isten? Ez azonban következetlen kérdezősködés. Mert Isten visszakérdez: vajjon az ismeret- és látóköriünkbe eső bűnösök és nyomorgók iránt, akiket látunk testi szemmel is, száznakozunk-e, mert a mi szánmunkra itt e földön van szükség! Ébren kell lennünk, készen kell várnunk megítéltetésünk óráját, nehogy míg Isten intézkedéseit bírdogaltjuk, elfelejtsünk a reánk bízottakon száznakozni.

A történelem utolsó napján visszatér az Úr Krisztus Itélni. Ez a nap a világ vége, a halál halála, az utolsó ellenség és minden szomorúság okának az eltörlése, amikor Isten lesz minden mindenekben. A homályos, értelmetlen képek, igazságtalanságok való megvilágításba kerülnek. Ma még úgy vagyunk, mint Mária, aki sirva fakadt, mert a mögötte álló feltámadott Urát nem látta. Az a nap minden halottak feltámadása és minden élők elváltozása lesz, a mi hittünk ezt a reménységet nyújtja, de egyuttal állandó készültségben tart, hűséges, engedelmes szolgálatra serkent. Ez a bizonyosság alázatosságra nevel, a halál félelmét elveszi, az örökélet bizonyosságát adja, ez a hit belekereszte a Krisztus halálába, hogy az ő feltámadásának részesévé tegyen. Ezt a Szentlélek elemi iskolájában, a Szentírásban tanulhatjuk meg és gyakorolhatjuk, hogy ő-emberünk, ez a vad természeti lény, megölessék és az üres helyet az „új ember“ lelkisége: Krisztus foglalja el. Földi szállást adni Krisztusnak ama mennyei szállás reményében, templomi tisztaságban és szentségben tartani a testet, hogy a Szentlélek Isten ne büntanyát lásson benne s lakhassék benne. Az ilyen test magán hordja a pecsétet, az ilyen elporladó test a húsvéti Krisztustestből épül újra. Isten csak a bűnt gyűlöli, a bűnt szereti, a nagypénteki halál a bűnnek a halála, a húsvéti feltámadás a bűnsök öröme.

Az egész Szentírás az élet és halál kontrasztja, a múlt élet itéletéről és a feltámadás ígéréseiről beszél. A lélek halhatatlanságáról beszélni halál, itélet és feltámadás nélkül: mellőzése és megtagadása Krisztusnak. Itélet nélkül nincs kegyelem, kegyelem nélkül sem földi, sem mennyei élet nincs. Nem elég gyötörni a testet, le kell tenni egészen önként, a nagy törvényszék elé, hogy megítéltessék, átminősítettessék és megváltassék, — csak így visszanyerve élet az élet, különben örök halál. Aki önként letette, ő a feltámadás és az élet, aki ő benne hiszen, az ha meghal is, él. N. A.

Ki tudja, hogy az élet nem-e haldoklás, míg az elmúlás élet? Seneca.

Dr. Ravasz László dunamelléki ref. püspök az egyházkerületben lévő református középiskolák igazgatóságát felhívta, hogy az iskolákban reggeli istentiszteletit könyörgést rendszeresítsenek. Bűnbánati hét reggelén a növendékek résztvesznek tanáraik vezetésével a templomi istentiszteletken s minden úrvacsoraosztáskor a gyülekezettel együtt részesülnek az úr szent vacsora áldásában.

A bázeli egyetem tanára, Barth Károly dr., korunk legnagyobb protestáns hittudósa most adta ki öt kötetre tervezett hatalmas hittani művének második félkötetét, amely maga 1000 nagy oldal. A világhírű tudós a hatalmas könyvet a sárospataki és cluji ref. theológiának ajánlja.

„IGY SZÓL AZ ÚR“

Jézussal élni, Jézussal halni s Jézussal üdvözülni.

Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet! Csel. 7:59.

Az élet legnehezebb pillanata a halállal való szembeállítás. A hit nélküli ember is lényé mélyéig is megrázkódva érzi, hogy oly hatalommal került szembe, mellyel ő, az addig merész, önbizalmu ember teljesen tehetetlen. A halál számadás. Kérlelhetetlenül számolni kell bizonyos következményekkel. Minden élvétetik az embertől. Az ember Én-je, melynek javáért, gazdagságáért dicsőségéért élt, nincs többé.

Az ember megpróbálja a halál félelmes pillanatát magyarázatokkal, illuziókkal enyhíteni. Ilyen illuziónak tekinthető a lélek halhatatlanságáról alkotott képzet is. Évezredek óta hordozza az ember ezt az illuziót, melyet hol filozófiai megfogalmazásban, hol az ember alkotta vallás tanaiban, hol misztikus spekulációkban próbál a halálra tekintve vigasztalásul felhasználni.

A Biblia nem ismeri a léleknek önmagából, lényegéből és természetéből következő halhatatlanságát és életét. A Biblia itélete szerint az ember testében és lelkében bűns. Az ember lelke nem jó, hanem a bűn melegágya s forrása. Nem a test, hanem a lélek engedetlen Istennel szemben, a lélek imádja önmagát, a lélek melengeti a bűns gondolatokat. Hogyan lehetne ez a bűns lélek halhatatlan? Mivel az ember lelkéből fakad a bűn, mivel az, ami a szívből jön, fertőzteti meg a testet, ezért a léleknek kell elsősorban elhordoznia a bűn büntetését, a halált. Az ember nem úgy hal meg, mint az állat, hanem lelki gyötrellemmel, az ember lelke is meghal. Örök halál vár a bűns ember lelkére. A Bibliát ismerő embernek is ezért olyan félelmes a halál.

A bűn és a halál e szörnyű világában halt meg Jézus Krisztus. Ment a Golgothára, mint Isten ártatlan és engedelmes Fia, hogy engesztelő áldozat legyen a mi bűneinkért. Krisztus a meghaltaknak új életet ad, „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbennem, ha meghal is, él.“ (Ján. 11:25.) Újjászületett lelket s megdicsőült testet ad s örök dicsőségben vezeti.

Van a halál után is élet, de csak egyedül Jézus Krisztus által. Csak annak van élete a halál után, ki hitt a földön a Jézus Krisztusban, aki övele élt. Jézussal élni azt jelenti, hogy megtagadva a bűnt, elfogadjuk megváltó kegyelmét, az ő igéjének engedelmeskedünk s nem emberi bölcsességnek.

Aki Jézussal él, az Jézussal hal meg. Az

Jézus kezébe teszi meghaló lelkét. A Megváltó érdeme, igazsága s Lelke által lesz ismét élő.

Aki Jézussal hal meg, az üdvözl. Ez üdvben Jézussal mindig együtt van. Ott a mennyben helyet készített nekünk. Az üdvösség ezt

a Jézussal való állandó együttléletet jelenti. Nem zavarhatja meg semmi földi dolog. Nincs senkinek hatalma többé lelkünkön, egyedül üdvözítő Urunknak, aki az ő békeességét s dicsőségét ajándékozza az övéinek. B. D.

Szentlélek és lélek református és spiritiszta felfogás szerint.

— A spiritizmus kritikájához. —

1. Azokban a korokban, amikor a hit eleven és erős, amikor az emberek a Szentírás buzgó olvasása, igaz bűnbánat és a tiszta igehirdetés hallgatása által keresik Isten akaratát: nem igen szokott spiritizmushoz hasonló tanítás gyökeret verni. Sem az ószövetségi nagy próféták idejében, sem az őskeresztény egyházban, sem a reformáció idejében nem volt kérdése az embereknek az, hogy mit mondanak a halottak megidézett lelkei, vagy az, hogy mi a különbség a Biblia szerinti lélek és Szentlélek, meg az ettől egészen idegen tanítások között? De az ószövetségi idők homályos mélyében egy Istentől elszakadt, kárhózatba rohanó király halottidézőktől kér tanácsot; a Krisztus megtestesülése előtti idők zsidóságát rettegetik a „gonosz szellemek” és a középkorban nem mernek kirándulásra menni az emberek, mert félnek a rossz szellemektől, amelyektől szenteltvíz és hagymakoszorú sem véd meg mindenkit...

A mi korunk válságoktól szaggatott idejében az emberek keresik Istent, a szilárd pontot a nagy ingadozásban, — de nem Igéje, nem Krisztus és nem a Krisztus által jelölt út az, ahol Isten ismeretét meg akarják találni, magukévá akarják tenni. S mert korunk embere Saul király „hitének”, a farizeusok „vallásának” és a középkor mágiáinak útján indul el Isten felé: világos, hogy a spiritizmushoz ér el.

Aki Krisztuson át, Krisztusban keresi az utat, igazságot és életet, annak nem kérdése az, hogy mi a helyes felfogás a lelket és Szentleket illetően? De nekünk kérdésünk. És elsősorban az ítélt el minket, hogy ez nekünk kérdésünk.

Bármennyire teleplezi is azonban hitelenségünket ez a kérdés: felelnünk kell rá. Az itt adott felelet azonban csak utalás lehet: az igazi feleletet mindenkinek külön-külön maga az élő Isten adja meg, épen a Szentlélek által.

2. Mit tanít református hitünk, jobban mondva a Szentírás a Szentlélekről és a lélekről?

A Szentlélek-Istenről káténk szerint két dolgot kell tudnunk: 1. azt, hogy ő egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval; 2. másodsorban azt, hogy ő nekem is adatott, engem igaz hit

által Krisztusnak és minden ő jótéteményeinek részesévé tesz, engem vigasztal és mindörökké velem marad. (Heidelbergi Káté 53. kérdés.)

A Szentlélek a minket teremtő Atyával és a minket megváltó Fiúval szemben tehát a hozánk eljövő, minket Krisztusba oltó, megszentelő Isten. Ő általa lesz számunkra Isten a mi Atyánk (Róma 8:14—15.), Krisztus élete a mi életünk (Róma 8:1—2.). Isten szavát, akaratát csak Ő teheti számunkra érthetővé és követhetővé. Láthatjuk a Cselekedetek Könyvéből (és az evangéliumokból), hogy az apostolok addig sem megértene nem tudták, sem hirdetni nem merték az, hogy Krisztus az ő megváltójuk, amíg a Szentlélek erre meg nem tanította őket. Csak Krisztussal kapcsolatban beszélhetünk Szentlélekről, mint ahogy csak Istennel kapcsolatban beszélhetünk Krisztusról. A Szentháromság értelmileg felfoghatatlan tanítása teszi számunkra érthetővé az egész Szentírást.

A lélekről ezeket tanítja hitvallásunk: „Az ember egy személyben két, mégpedig egymástól különböző lényegből áll, tudniillik halhatatlan lélekből, mely a testtől való elválás után nem alszik és nem vész el és halandó testből, mely azonban az utolsó ítéletkor fel fog támadni halottaiból, hogy így az egész ember vagy életben, vagy halálban maradjon örökre.” (II. Helvét Hitvallás VII. rész 4.) Ugyanitt olvassuk ezt (VII. rész 5.): „Kárhozzatjuk mindazokat, akik a lélek halhatatlanságát gúnyolják... vagy azt mondogatják, hogy a lélek aluszik, vagy hogy az: része Istennek.”

A Heidelbergi Káté kiegészíti ezt a tanítást azzal, hogy nyíltan kimondja: lelkem azonnal az élet után Krisztushoz, az ő Fejéhez vitetik fel (ha t. i. igaz hitem van), és nekem „ez élet után oly tökéletes boldogságom lesz, amilyent soha szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szlv meg nem gondolt, amelyben Istent mindörökké magasztalom.” (Heidelbergi Káté 57. és 58. kérdés.)

Mindezekre úgy az Ószövetség (I. Mózes 2, 7. Jób 16, 26. Préd. 12, 9.), mint az Újszövetség (János 14, 3. Máté 22, 32. Filippi 1, 21—23. I. János 3, 2.) több, mint elégséges bizonyítékkal szolgál.

3. Mi most már ezekkel szemben a spiritizmus tanítása a Szentlélekről és a lélekről?

A Szentlélekről szóló tanítást igen nehéz megtalálni a spiritisztáknál. Mint ahogy a bűnbánatról, megtérésről, Krisztus megváltó-mivoltáról és halálának jelentőségéről egyáltalán nem beszélnek, vagy nagyon homályos dolgokat mondanak: úgy a Szentlélekről sem szeretnek nyilatkozni.

Körülbelül ennyit lehet kideríteni írásaikból: Szentlélek-Isten *nincs*. Ahol a Biblia Szentlélekről beszél (előszeretettel kis „sz“-el „szentlelket“ írnak), ott — szerintük — csak „szellemek által közvetített sugallatokról“ lehet szó, amelyet egy-egy „médiium“ felfog. (L. Nérei: A szellemtan a Biblia megvilágításában. Budapest. 1930. 45–46. old.) Mások szerint (Vay Adelmá) a „szentlélek“ a „finomult szellemek összességének“ neve. Tehát a „szellemek“ a „szentlélek“ küldi. (Ez még a „legszeledebb“ spiritiszta tanítás, amely legalább egyáltalán *beszél* a Szentlélekről, mert legtöbbször nem is beszélnek róla.)

A spiritiszták szerint *ugyanúgy* szól ma is a „szentlélek“, mint a Biblia idejében, azaz a spiritiszta tanításoknak a Bibliával egyenlő, sőt *annál nagyobb* értéke van, mint „újabbí kinyilatkoztatás“-nak (Nérei: A szellemtan stb. Budapest, 1929. 243. old.). E tanítás szerint nem is a spiritizmust kell hozzámérni a Bibliához a Szentlélek segítségével, hanem a Bibliát kell hozzámérni a spiritizmus tanításaihoz és kellőképen módosítani a „szellemek“ útbaigazítása alapján, mert hiszen *személyes Szentlélek* szerintük *nincs*.

A lélekről szóló tanításuk szintén nem *egy* séges. Általában hisznek a lélekvándorlásban, azaz azt hirdetik, hogy a lélek a halál után újra és újra testet ölt (ezzel tévesztik össze a Jézus hirdette „újászületést“: a bűnös természet Krisztus által való levetését és a megújult és megtisztult szív áldásait.)

Hirdetik, hogy a lélek csak *anyag* (Borbély Andor: Spiritizmus. Budapest, 11. oldal.) Finomabb anyag, mint a test. Sem a test és a lélek, sem az Isten és az ember között *nincs* a spiritiszták szerint *minőségi* különbség, hanem az egyik tisztultabb anyag, mint a másik. Isten az „anyagtalanná finomult anyag.“

Ha már kellőképp megtisztult a lélek-anyag, akkor „szellem“ lesz belőle és egyre fejjebb haladhat a skálán, mint a régi jó időkben a tisztviselőink a „szamárlétrán“. Végül valami nirvána-féle közösségbe jut Istennel. *Minden* lélek megteszi ezt az utat, csak egyik előbb, másik később.

A kóborló „lelkek“=„szellemek“ megidézhetők, illetve velük érintkezni lehet. Ezt teszi tulajdonképpen a spiritiszta maga *szeánsz*ain. A „lelkek“ természetesen sok mindent mesélnek és főképpen rengeteg ostoba prédikációt tartanak. De ennyi talán elég is róluk.

4. Összekötő pontokat épen olyan hiába kerestünk hitünk és a spiritizmus Szentlélek- és lélek-tanítása között, mint a Szentírás és a szeánszok, Isten és a spiritizmusban hívők között. Két külön területen mozog ez a két tanítás és a spiritizmus sok erőlködése, hogy összehozza azokat, teljes csőddel végződik. „Mi egység lehet Krisztusnak Béliállal? vagy mi köze hívőknek hitetlenhez?“ — kérdi Pál apostol is (II. Kor. 6, 15.) Ezért a spiritizmus előbb-utóbb mindenkit elszakít református hitétől, Krisztus kegyelmétől és a Szentlélek-Isten vigasztaló, mindörökké velünk maradó hatalmától. Lélekre megy a játék: a mi lelkünkre! És sokszor késő már az S. O. S.-jel: nem lehet megmenteni az elbukott lelkeket!

De Krisztus Lelkének megváltó ereje mindig hatalmasabb marad a Sátán minden hatalmánál!

Sipos Géza.

Jegyzet. E gondolatok hitünk többi kérdéseivel összefüggő módon ki vannak fejtve Sipos G.: A spiritizmus az Ige fényében c. füzetében, amely az „Ifjú“ újtán megkapható.

A káromkodás méregben főtt golyóbis, szájadnak odva ennek öntő-formája, haragod puskapora, nyelved s két ajkad a mozsárágyúja, mely a szörnyű rútságot Istenre szórja.

Egyéb vétkezéshez idő kívántatik. Ha lopni akarsz, éjszakát választasz neki, ha valakit akarsz megsérteni, idejére várod a te ítéleted szerint, mikor mások nem látják. De a nyelvnek vétkei olyanok, melyek nem kívánnak időket, hanem akármikor véghez mehetnek. Vesd hát láncra ezt a bestiát s ne bocsásd olyan hosszú pányvakötélre, hogy e nagy Istenre való rugdosásra is elérjen.

Polgári Gáspár losonci ref. lelkésznek II. Rákóczi Ferenc szabadságharca idején (1706) először megjelent könyvéből, újabban pedig a „Reformáció és Ellenreformáció Evangéliumi Keresztyén Egyházi Írói“ könyvsorozatban megjelent könyvéből.

Hindenburg legldösebb leányának ma is birtokában van az a Biblia, melyet a nagy német hadvezér a világháborúban állandóan magánál hordott. Az első oldalon Hindenburg e bejegyzése olvasható: „Nehéz és nagy időkhöz hálás szívvel használtam.“ A lapok széleit mindenütt jegyzetek találhatók, a legutolsó oldalon pedig fel vannak sorolva azon szövegek, amelyeket a tábornagy legjobban szeretett.

Francia nyelven 450 protestáns lap és folyóirat jelenik meg, ebből 347 Franciaországban, a többi főleg Svájcban és Belgiumban.

Hivatalos vizsgálat állapította meg, hogy Spanyolországban a nemzetiéktől november végén visszahódított asturiai területen a vörösek 110 világapapot és 29 szerzetest öltek meg, 538 templomot romboltak le. Gijonban csak egy templom maradt meg, a többi a marxisták dühének esett áldozatul. Malagában 328 templom és kápolna közül csak 42 maradt fenn, azok is nagyon megrongált állapotban.

Szikszay György: Keresztyéni tanítások és imádságok.

— Az író születésének kétszázadik évfordulójára. —

Kétszáz évvel előtt, 1738. március 21-én született Békésen Szikszay György, a Biblia után legelterjedtebb és legtöbb kiadást megért magyar református könyvnek, a „Keresztyéni tanítások és imádságok”-nak szerzője. Milyen félve gondolok arra, miatt ezeket a sorokat írom, hogy az olvasók között nagyon sokan lesznek olyanok, akiknek sok újdonságot fog ez a cikk nyújtani. Szeretném, ha mindaz, amit ebben a cikkben leírok, általánosan ismert igazságok ismétlése volna csupán. Szikszay György és örökbecsű műve ezt érdemelné a mai reformátusok részéről. Hányszor halljuk a panaszt, hogy a magyar református irodalomnak nincs egyetlen olyan időtálló műve, amelyre azt lehetne mondani: ime egy alkotás, amelyet minden református ember ismer, használ és magáénak vall. Azt minden angolnyelvű protestáns tudja, hogy a Biblia után a legelterjedtebb angolnyelvű keresztyén könyv Bunyan: A zarándok útja c. műve; erről cikket írni, erre az angol keresztyének figyelmét külön is felhívni, sértés volna az angol protestántsággal szemben. Sajnos, mi magyar reformátusok egészen másképpen vagyunk Szikszay említett művével, mert mi ezt a művet, amelyet ő 1786-ban, tehát közel másfélszáz évvel ezelőtt adott ki először, és amelynek kilencvenkilencedik kiadását most rendeztünk sajtó alá egyházunk másik egyházkerületének iratkeresztése, ma már meglehetősen szűk körben ismerjük, pedig ennek a könyvnek ott kellene lennie minden egyházi szolgának és gyülekezeti tagnak a Bibliája, katechéja és egyházi énekeskönyve mellett. Az a tény, hogy ebből a könyvből százötvenkét év alatt kilencvennyolc kiadás jelent meg, azt mutatja, hogy ez a könyv mégis csak elterjedt és sokak által haszonnal forgatott munka. Ez a megállapítás igaz, mert voltak olyan idők egyházunknak, amikor minden valamirevaló, írt-olvasni tudó református családban minden nap kézben volt ez a munka, mint a család tagjainak nélkülözhetetlen lelki tápláléka, és Istennek hála ma is vannak még családok, ahol ezt a könyvet ismerik és használják, — ha nem is annyira itt a mi hegyeink között, mint inkább lent az alföldön. Az idők azonban, amelyek eleibe megyünk, mindinkább olyanoknak mutatkoznak, amelyek ennek a könyvnek jelentőségét és fontosságát egyre inkább megmutatják.

A könyv írójának kétszázadik születésnapja alkalmából emlékezzünk meg az író életéről és legmaradandóbb művéről.

I.

Szikszay György olyan lelkipásztori családból született, amelyben a szent hivatal apáról-fióra szállott. Debrecenben a híres Hatvani István és Szilágyi Sámuel professzor tanítványa. Szellemének kialakulására azonban nem annyira lutheri nevelői, mint inkább a külföldi tanuló évek hatottak döntő módon. Baselben olyan tanárok és lelkipásztorok befolyása alá került, akik rokonszenveznek a németországi pietizmussal és a herrnhutiak életgyakorlatával. Ebben a környezetben telik meg Szikszay lelke az élő kegyesség csíráival. Majd Hollandiában Isten Igéjének tiszta tartalmát és a személyeshatású igehirdetés helyes módjait ismeri meg. Hazaérkezvén 1765. év nagypentek napján elfoglalja a makói egyház lelkipásztori állását. Itt a gyülekezet igazi hívő tagjait megnyeri egyház-építő munkája számára, ezekből feldíltja az akkor még újdonságszámba menő presbitériumot. A gyülekezet népesebb csoportja azonban nem tudta szenvedni a Szikszay szigorú erkölcsöket és belső újjászületést sürgető munkáját, és ezért az akkor még divatos papmarasztás elve alapján 1782-ben, mivel a gyülekezet tovább nem marasztotta, Szikszay elvesztette makói hivatalát. Közel három esztendőig marad hivatal nélkül. Ebben a nagy magánosságban őd alkalma nyílt arra, hogy idejét csendes elmélkedésben töltsse. Ezekben az években írta híres munkáját a „Keresztyéni ta-

nitások és imádságok”-at. A nagy megadztatás és magánosság évei alatt szembe kellett néznie a keresztyén élet minden kérdésével és nehézségével, keresnie kellett első sorban a maga számára Isten Igéjének vigasztalását. Isten felhasználta ezeket az éveket, mert ezek alatt készítette el számunkra Szikszay György által a magyar református irodalom legmaradandóbb-becsű könyvét. 1786-ban a debreceni egyház hívja el lelkipásztorul Szikszay Györgyöt, Pályája ettől kezdve külsőleg is emelkedik. Mint képviselőt küldik ki a híres 1791. évi budai zsinatra, majd öt év múlva esperessé választják. Mint esperes sokat fárad a beteg és szegény lelkipásztorok segélyezésében, a lelkesülte árvák és özvegyek felkarolásában, iskolák támogatásában. 1803-ban fejezte be munkás életét.

A korszak, amelyben élt, egyik legnehezebb ideje a magyar protestántságnak. Még tart a Mária Terézia alatti burkolt üldözése a protestánsoknak, majd elkövetkezik a II. József önkényuralma, amelyet egyházilag enyhített ugyan a Türelmi rendelet, de éppen ennek a rendeletnek értelmében most indulnak új életre a török hódoltság alól felszabadított területek gyülekezetei. Az egyházban heves harcok dúlnak a világiak és lelkipásztorok között, ő maga is tevékeny részt vesz az u. n. Sinaiperben. Most történik meg a magyarországi egyházkerületek egyesítése a budai zsinaton. Ennek a mozgalmas kornak a szelleme már általánosan a racionálizmus, az az észszerű gondolkodás, amely a református egyház végső mértékévé Isten Igéje helyett az emberi ésszt tette meg. Az egyház vezetőit szervezeti kormányzati kérdések érdeklik, az egyház valósággal örömet érez afelett, hogy gondolkodása felszabadulhatott a megelőző korszak szigorú bibliai és hitvallási szelleme alól. Egy ilyen korban egészen szokatlan jelenség a magyar református egyházban Szikszay György élő, bibliai keresztyénsége, híres imádságos könyvének aligha találjuk párját ebben az időben, ami annak felfogását és tartalmát illeti.

II.

Szikszay három híresebb munkája: „A természeti és keresztyén vallás”, „Egynehány prédikációk” és „Keresztyéni tanítások és imádságok” közül kétségkívül ez utóbbi a legnevezetesebb. Ebben a cikkben nem térhetünk ki másik két híres könyvének tárgyalására, meg kell elégednünk értékes imádságos könyvének ismertetésével.

Amint a könyv címe is kifejezi, nemcsak imádságokat, hanem tanításokat is tartalmaz. Ebben az összeállításban az igazi református imádkozás alapelveit jut kifejezésre, előbb az Igén alapuló keresztyén tanítás keresztyén meg kell hallanunk Isten Igéjének hozánk intézett szavát, ha imádságunkban szólanunk akarunk az Úrhoz. Mult századi legnépszerűbb imádságos könyveink bizony nagy mértékben nélkülözik az imádkozás igazi feltételének, az igehirdetés meghallgatásának érvényesítését. Újabb imakönyveinkben azonban már örömmel kell üdvözölnünk ennek a református elvnek érvényesítését (gondolok Ravasz László: Hazafeléd és Imre, Makkai, Tavaszy: Maradj velem című imakönyvére).

Ha a több mint hatszázoldalas könyvet olvassuk, nem tudjuk, hogy a tanításokban, vagy az azokat követő imádságokban találunk nagyobb értéket. A tanításokban megvilágítást nyernek a keresztyén hit, cselekedet és egyházi élet legfontosabb kérdései. De ezen felül bőséges tanácsokat nyerünk arra is, hogy miképpen kell magunkat gyakorolnunk polgári hivatalunkban és keresztyéni szolgálatunkban. A lelkipásztor egy kis gyakorlati teológiát találhat ebben a könyvben. A házi áhitattartásnak szabályait pl. olyan meggyőző erővel és mindenre kiterjedő pontossággal állapítja meg, hogy annak párját aligha tudjuk ilyen tömören még valahol

feltalálni. Tanításban mestert példát ad arra, hogy miképpen lehet a legnehezebb hittani és erkölcsstani kérdéseket a súlyos, tárgy igazságok feladása nélkül egyszerű formában, mindenki által érthető népies stílusban elmondani. Nála a népszerűség nem a nagy igazságok feloldását, ellaposítását és számitását, hanem azok egyszerű, világos kifejezését jelenti. Nemcsak tartalmilag, hanem kifejezési formákban is a Biblia nyomán halad. Ez teszi munkáját tartalmassá és formájában mégis egyszerűvé.

Imádságában még inkább alkalmazkodik olvasói színvonalához, ír egészen egyszerű emberek ajkára illő imádságokat és tanult tekipisztorok, orvosdoktorok használatára szánt könyörgéseket. Az életformák és életlehetőségek leggazdagabb esetei bomtanak elénk Szikszay könyörgéseiben és ilyen nagyfokú aktuáltságuk ellenére sem veszítenek azok súlyosságukból és mélységükből. Eppen ellenkezőleg, minden imádságában ott van Isten Igéjének mértéke: ebben és ebben az esetben, ilyen és ilyen köllimény között csakis így lehet úgy imádkozni, hogy az Úr valóban meghallgassa a mi könyörgésünket. Minden imádsága mélyén ott lüktet Isten tulajdon szavának biztatása: ezt nyugodtan kérheted, mert kérdés tartalma megegyezik az én akaratommal is.

Hogy a könyv teljes gazdagságáról némi fogalmat alkothassunk, állítsuk magunk elé gazdag tartalmát. A munka három nagy szakaszra és azokon belül nyolcvan részre oszlik. Az első szakaszban „Közönségesen minden keresztyént illető tanítások és imádságok vannak”. Ennek a fejezetnek harminckét része a keresztyén élet általános kérdései között mutatja Isten figyelmeseit, és adja a kérdésekkel kapcsolatos imádságokat. A második szakasz, „Melyben a különb-különbféle állapotú, nemű és hivatalu keresztyéneket illető tanítások és imádságok vannak”, az élet különböző körülményei között élő keresztyén ember életkérdéseire világít rá. Ebben a részben sorra veszi az egyes polgári hivatalok betöltőinek kérdéseit, kísértéseit, és nemcsak a hivatalok betöltőit szólítja fel, hogy önmagukért imádkozzanak, hanem a közönséget is hívja a hivatalnokokért való könyörgésre. Majd rátér az emberi élet minden lehetséges állapotára (házasság, nőtlenség, árvaság, utazás stb.) és ezekben mutatja fel Isten akaratát. A harmadik szakasz, „Melyben a különb-különbféle nyomorúságok és szomorú dolgok között forgó keresztyéneket illető tanítások és imádságok vannak”, azok közé a megpróbáltatások közé vezet, amelyeket a keresztyén embernek e világban el kell szenvednie. A könyv abban segít, hogy ezek ne kárunkat, hanem üdvösségünket szolgálják.

Amíg a könyvet olvastam, annyiszor kellett önkéntelenül is feléreznem, ezt a részt is ki kellene a könyvből venni és idézetül a cikkem mellé iktatni. De ettől a bő szemelvényezéstől nemcsak a hely szűk volta miatt, hanem az anyag bősége miatt is el kellett állnom. Még a legkedvencebb részek idézésére sem lett volna elég lapunk egyetlen száma. Ezt a könyvet meg kell szerezni és mindennapi olvasmányunkká kell tenni.

Értékelésre nem mondunk mást, mint bizonyosságtételt annak igaz voltáról és beteljesedéséről, amit két kortársunk mondott Szikszay imádságos könyvéről: „Sok századok után is, mikor sokakról közülnk azt sem fogják tudni, élünk-e valaha vagy sem ezen a világon, lesznek, akik az ő könyvét olvasván, ilyenforma gondolatokkal teszik le kezükből: „Ennek írója igazán kegyes keresztyén és derék ember volt” (Kocsi Sebestyén János) „El kegyességre indító könyveiben, és most is szól, tanít, világosít, vigasztal, térít, sőt tanítlanlani fogja sok századokig a következő nemzetségeket” (Ormós András).

Csak elismeréssel és köszönettel adózhatunk a szomszéd egyházközség iratkeresztésének, hogy újra kiadja Szikszay örökbecsű könyvét, hogy a mi nemzedékünk életében is elvégezhesse a maga fontos misszióját.

LÁSZLÓ DEZSŐ.

Irodalom: Dr. Nagy Géza: Szikszay György. Kálvinista jellemképek c. kötetben. Református Egyházi Könyvtár. Iff. Dr. Szabó Aladár: Sz. Gy. élete és munkássága. Theol. Szemle, 1927. évi. Csernák Béla: Szikszay György. Református Jövő, 1936. 6. sz.

IDŐK SODRÁBAN

A francia kath. egyház állami védelme a XVII. sz.-ban.

Az újkori egyháztörténet egyik legérdekesebb fejezete a francia egyházi élet fejlődése a XVII. sz.-ban. Alig található mása annak a helyzetnek, melybe a francia állam egyházpolitikája jutlatta a református és kath. egyházat. A francia királyi hatalom akkor már teljes, mai kifejezéssel élve, „totális” abszolutizmusa összes erőit igénybe vette a protestáns egyház megsemmisítésére és a kath. egyház támogatására. E politika következtében az előbbi egyház hivatalosan megszűnt, illetve eltörölte az államhatáron; az utóbbi egyház pedig egyeduralgó államvallás lett. Belső szempontból azonban a ref. egyház újjászületett „a püsztai egyház” formájában, míg a kath. egyház belső erőt elszikkadtak, hivat pedig az egyházhhoz való tartozást hovatovább csak egy külső, politikai aktusnak tekintették.

Az államhatalom a XVII. sz. egész folyamán szigorú büntetésekkel tiltotta el a reformátusokat a kath. államvallás bírádsától. Így már 1636-ban királyi rendelet intézkedik arról, hogy a „Szent Szűz” és a „szentek” ócsárlól szigorú büntetést kapjanak. Visszaesés, illetve ismétlődő „tiszteletlenség” esetében ajkát levágták, majd nyelvét tépték ki a „bűnösöknek.” Így mihelyt a reformátusok arról beszéltek, hogy a szentek érdemei nem használnak az embereknek, rögtön alkalmazták ellenük a fenti rendelet büntetéseit. 1669-ben egy másik királyi intézkedés elrendeli, hogy mikor a kath. körmenet elhalad a szent szákramentummal a ref. templom előtt, a reformátusoknak abba kell hagyniok zsoltdraik éneklését. A szákramentum és szentek tisztelete ellen elkövetett „kihágásokat” később még szigorúbban büntették. Az 1680-as években már az is ilyen elbírádsást vont maga után, ha valaki általában tiszteletlenül nyilatkozott az „Apostoli és Római Kath. Egyház”-ról. Azokat, akiket ilyen vétségekben találtak bűnösöknek, rendszerint azzal büntették, hogy lakóhelyük főkapuja előtt és a helység kath. templomának bejárata előtt nyilvános módon kellett bocsánatot kérjenek „Istentől, a királytól és az igazságszolgáltatástól”. Az illető „bűnöst” a hóhér végigvezette a városban vásár idején és az előírt módon végrehajtotta a büntetést. A delikvens mezitláb, hajadonfövel, ingbe öltözve és mindkét kezében egy-egy égő gyertyával térdelt a templom előtt és kiáltotta fennhangon a megállapított szöveget. Azután 2—3 évre kitiltották az illető helység területéről.

B. S.

Aki nem tudja azt cselekedni, amit akar, az akatja azt cselekedni, amit tud.

Leonardo Da Vinci.

Egyházunk Munkája

Református nagyhét Ó-Turdán.

Március hó 6—12. között rendezte meg az ó-turdai református egyházközség szokásos „nagyhetét.” Meghívott előadók tartottak e héten istentisztelettel kapcsolatos előadásokat. Az összefogó téma ez volt: „Mit tett Isten, hogy el ne vesszek? — Mit kell tennem, hogy el ne vesszek?”

A vasárnap délelőtti istentiszteleten Nagy Mózes lelkész hirdette az Igét, Ésaiás 65, 2—3 alapján fejte ki azt, hogy mit tett Isten, hogy el ne vesszek? Az Őt szüntelen ingerlő népet Isten kegyelmes szóval hívja, Krisztusban megváltja, gyermekévé fogadja. Magát adta értünk s egyházában szüntelen munkálja üdvösségünket.

Hétfőn a keresztségről beszél Sipos Géza s. lelkész. *Miért kereszteltek meg?* — hogy ez a szent pecsét és zálog bizonyossá tegyen minket arról, hogy Isten gyermekeinek tekint és a minket megelőző szeretetével vesz körül.

Kedden Biró Sándor beszélt a *konfirmációban vállalt fogadásunkról*: az Isten iránti engedelmesség és egyház iránti hűség és áldozatkészség elkötelező erejéről, melynek nyomán egészen új élet kellene hogy fakadjon egyházunkban.

A szerdai előadó: Gyenge Sámuel lelkész arról szolt, hogy *hogyan kell készülnünk az istentiszteletre?* A pogányok is szent félelemmel mennek bálványaik elé, a mi egészen más, igaz és szent istentiszteletünkre mennyivel inkább fel kell nekünk készülnünk. Akadályok: vendég, ebédfőzés, ruha, kirándulás nem tarthatnak vissza az Istennel való gyülekezeti találkozástól; hiányunkat megérzi Isten és a gyülekezet.

Csütörtökön Járosi Andor, theologiai m. tanár előadása következett: *„Hogyan vesszek részt az istentiszteleten?”* cimen. Az istentisztelet találkozás a gyülekezetnek Istennel; ne szokásból járjak tehát templomba, hanem Isten személyszerinti izenetének meghallásáért. A testvéri közösség mással nem pótolható. A hála jele a perselypénz.

Pénteken: *„Hogyan ápolom a lelkemet?”* cimen Székely János, vallástanár tartott előadást. Beszél a mai fokozott testápolásról, mely mellett gondozatlan marad a lélek. Hamis táplálékok helyett az élet kenyerét: az Igét keressük. Nem könnyű ez, de Isten hozzásegít megértéséhez. Másképp szép aranyrámba foglalt semmitmondó képhez hasonlítottunk csupán.

Végül szombaton László Dezső vallástanár zárta be a „Nagyhetét” előadásával: *„Az Úrvacsora ajándékai”*. Hitvallásunk, a Heidelbergi Káté nyomán világosan és tisztán fejtette ki a

„látható Ige” áldásait. Előadása — Isten segítségével — a „Belmissziói Füzetek” egyik számában meg fog jelenni.

Fokozódó érdeklődés, szép perselypénz és mély lelki hatások jeleztek, hogy Istennek Lelke elvégezte a maga munkáját a turdai gyülekezetben. Hisszük és reméljük, hogy az Ige nem tér vissza üresen Istenhez, hanem megcselekszi azt, amit Isten akart és szerencsés lesz ott, ahová küldötte az Úr.

S. G.

Egyházi aktualitások.

1. A hadtestparancsnokság rendeletének egyházi vonatkozása. A februárban bedlított szigorított ostromállapot első következménye az a hadtestparancsnoksági 1. sz. rendelet, mely febr. 23-án jelent meg. Ennek a rendeletnek 8-ik pontja a következőképpen hangzik: „Szigoruan tilos minden olyan cselekmény, melyből bármilyen formában lebecsülés származna, vagy amely tisztelatlanságot képezne az államvadás, vagy annak szolgálóival szemben.” A rendelkezés ellen vétők a hadbírótság elé kerülnek, hol 1 hónaptól 2 évig terjedhető fogsággal büntetettnek mint fő büntetéssel és a megfelelő szakaszokban előírt mellékbüntetéssel.

2. A lelkiismereti szabadság kettős oldala. T. P. Păcescu, ortodox egyh. író az *Universul* március 20-iki számában cikket írt a „Kultuszok és az új alkotmány” c. alatt. Cikkében kifejtli, hogy az alkotmány 19-ik cikkében biztosított lelkiismereti szabadságnak kettős jelentése van. Az egyik az, hogy az ország bármely polgárának joga van azt a vallást követni, mely neki tetszik, sőt ha akar, felekezeten kívüli is lehet. Ez az értelmezés azonban magában rejti azt is, hogy mindenféle rábeszélés, minden befolyás tilos, mely valakit vallásának elhagyására, „vallásos prozelitizmusra” csábít. Így tehát, folytatja a cikkről, ha valaki pl. ortodox, senkinek sincs joga az ő házába bemenni és egyházát kritizálva, élő szóval vagy írással arra biztatni, hogy legyen más vallás követője. „A lelkiismereti szabadság jövőendő törvényes rendezése e kettősértelmezést vegye tekintetbe.”

3. „Mit csináljunk a román reformátusokkal?” kérdi cikkében Ion Hurdubețu tanár az *Universul* 1938 márc. 11-iki számában. A kérdés nemzeti és egyházi jellegű, állapítja meg az író. A 4-es számú tŕrgu-mureși állami elemi iskola 315 tanulójának 30 százaléka elmagyarosított román szülők gyermeke Tŕrgu-Mureșen és Mureș megyében ezrével vannak román református vallású gyermekek. A visszaramanositás teljességéért szükséges, hogy ezeknek szülei visszatérjenek a román egyházba. Ez azonban kevés esetben történt meg. A visszaramanositást folyamat nem halad, mert a református magyar pap magyarul tanítja a vallást. Mikor pedig a gyermek megszabadul az iskolából, a ref. egyházba jár, hol csak magyarul prédikálnak és magyar nemzeti nevelést adnak. Így amit a román állami iskola épített, a magyar ref. egyház elrontja.

„Két megoldás van. Vagy rábírnjuk a református románokat, hogy nyilvánítsák magukat ortodoxoknak, vagy gör. katolikusoknak. Vagy pedig — legrosszabb esetben — román egyházi nyelvvel református egyházakat kell alapítani.”

Szombathelyen a Ref. Ifjúsági Egyesület vándorbibliaórákat tart. Minden héten összejönnek egy-egy ifjúnak a lakásán s mindig a vendéglátó ifjú tart bibliaórákat, imádkozik, igéthirdet. Boldog, könnyesszemű szülők, meghatótt vendégek a bizonyosságai annak, hogy áldásos munkát végeznek az ifjak.

A berni Svájci Nemzeti Könyvtár kiállítást rendezett, melynek címe volt: A Biblia 200 nyelven.

KÉZ A KÉZBEN

Az Ifjúsági Keresztlyén Egyesület Szénior
Osztályának rovata.

Rovatvezető: László Dezső.

Híttem, azért szóltam . . .

— Egy szénior gondolatai és kritikái. —

A festő hátrál a képtől, hogy ellenőrizze magát, mert közvetlen közelből nem tudja megállapítani a perspektíva vagy kompozíció hibáit, a színbeli túlzásokat és elrajzolt részleteket.

Ilyen távolságból próbálom nézni és figyelem én a Szénior Társaságok eddigi programjának a munkamenetét és úgy látom, hogy azok nagyobbára elméleti síkon mozognak és nincs meg a lendítő erejük, ami főleg gyors és elhatározó munkára készítse, pedig munkájuktól sokat vár református magyar néptünk is.

Egyházi életünknek végtelen sok megoldatlan problémája van, amelyeket a mai idők sodra hozott felszínre és így azok nemhogy apadnának, hanem szaporodnak, amelyek szinte parancsolólag lépnek eléink és amelyeknek megoldása elől kitérni nem lehet, nem szabad.

Bár a „Kiáltó Szó” terjedelme nem engedi meg, hogy a sok égető egyház-közéleti kérdéseinket mind és részletesen felsorakoztassam, azonban szeretném egy pár ilyennek látszóakra szénior osztályaink és ezeken keresztül egyházi közvéleményünk figyelmét felhívni.

Egységes liturgia. Tudom, hogy ez a kérdés tabu. Mégis, bárhogy is kerüljük, beszélni kell róla. El sem hiszik zsinati atyáink, hogy milyen sok lelki meghasonlás, kár származott eddig is és fog még ezután is származni abból a határozatból, amely a liturgiánk mikéntjét egyházmegyéink belátására bizta.

Terem nincs ennek hosszabb fejtegetésére, itt csak annyit, hogy „a tiszteletes úr gondolta ki az új istentiszteleti rendet, hiszen a szomszédos egyházban (véletlenül más egyházmegyéhez tartozik) a régi istentiszteletet tartják” — megállapítása híveinknél mennyi szomorú akadékoskodást, ok nélküli szóharcot váltott ki és nehezítette meg a lelkészek munkáját. A szénior társaságoknak kell református közvéleményünk elé vinniük ezt a nagyhorderejű kérdést és tartásuk állandóan felszínre, hogy liturgiánk egységesítése mielőbb szőnyegre kerüljön. Igen megiszivlelendőnek tartom Ágoston Sándor jugoszláviai ref. püspöknek ebben a tárgyban tett kijelentését, aki feltétlen híve az egységes liturgia gondolatának és aki e kérdésben még tovább megy és azt mondja: „Még áldozat árán is arra kell törekednünk, hogy a régi Magyarorszag területén vallásunk liturgiája egységes legyen.”

Református sajtó. Ennek a kérdésnek az utolsó, tizenkettedik órájában vagyunk. Elmondhatjuk dr. Ravasz László ref. püspökkel, hogy: „A magyar reformátusságnak létkérdése a sajtó.” De régen felmérték ennek szükségességét a többi egyházak. Pl. az egyik felekezet lapja ennek elengedhetetlen szükségességét minden számban, kiemelkedő nagy betűkkel szedve, így fejezi ki: „Hádba építtek templomot, iskoldt, ha egyházi sajtótok nincs.”

Egy másik felekezet orgánuma többek között ezeket mondja: „... Talán végre valahára belátják, hogy nem elég templomokat építeni és templomi katolikusoknak lenni. Mit érnek ezzel, gyönyörű műalkotásokkal szépítve országukat, ha annak védelméről nem gondoskodnak. Ma pedig egyetlen védőeszköz, mivel hitünket, meggyőződésünket, civilizációnkat, kulturkincseinket védelmezzük — a sajtó. S milyen kár, hogy ezt nem vettük eddig elég komolyan. A spanyol élet-halál küzdelemből, a haldoklók halálkörülményeiből tör felénk a figyelmeztetés: minden katolikusnak legyen szívügye a katolikus sajtó. Ez ma mindennél a legfontosabb. Ha nem vesszük komolyan, ezen a ponton fogunk mi is csatát veszíteni és elvérezni...”

Ha a beszervezett katolikuság csatát veszít, akkor mi történik velünk, akiknek még megközelítőleg sincs olyan szervezett, eleven egyházi sajtónk?

Elengedhetetlenül szükséges egyházi sajtónknak — a meglévő egyházi lapok számbavételével — a reorganizálása. A szénior társaságokra vár az a feladat, hogy állást foglaljanak mellette és a rendelkezésükre álló minden eszközzel hassanak oda, hogy sietőleg hívassék össze az annyiszor emlegetett sajtó-ankét.

Ezen az értekezleten, a meglévő lapjaink meghagyásával — amennyiben azok a kitűzendő cél keretébe beilleszthetők, avagy célszerű egységesítésekre alkalmasak — állapíttassék meg, hogy milyen egyházi lapokra van igazában szükség, lelkész, tanár, tanító és ref. néptünk anyagi helyzetének figyelembevételével.

Az így életre hívott sajtóorgánumokat tegyük minden vonatkozásban életképesse, hogy azok egyházunk szent céljaiért harcolni tudjanak.

Iparos és kereskedői otthonok létesítése. Ennek az intézménynek felállítása elsődrendű érdeke egyetemes református egyházunknak, annál is inkább, mert erre nekünk a tanoncoktatási törvény módot és alkalmat ad. Tehát élni kell vele.

Ennek az intézménynek elengedhetetlen szükségességét nem kell bővebben indokolni. Itt csak annyit, hogy, ha idejében, minden elképzelhető áldozattal ezeket az otthonokat nem állítjuk fel, az ipar és kereskedelem teljesen kicsúszik református magyar néptünk kezéből, pedig egyházunk jövője nagyrészt ezen a társadalmi osztályon fog később nyugodni.

É kérdéssel szorosan összefügg egyik középiskolánknak ipariskolává leendő átszervezése.

Lehet, hogy az ipariskoláról beszélni, ma merőben oknélküli kívánságnak látszik, de nekünk ma — a holnapról kell gondoskodnunk. Nekünk az iparosítás szintjét tartani, de még inkább annak színvonalát emelni, elsődrendű kötelességünk. Az államnál is az iparosítás már nem politikum, mert színvonal emelésével akar felülemelkedni. A külföldi ipari centrumok tele vannak állami segéllyel kiküldött román ifjakkal.

Tehát mindent kövessünk el mi is, hogy okos előrelátással, a holnap ne találjon készületlenül.

Ennek a fontos egyházi érdekek református egyházi közvélemény elé vitele szintén a szénior társaságokra vár.

Falusi református társadalmunk megszervezése. Egyházkerületünk területét körletekre osztva, a vidékek sajátos helyzetének figyelembevételével, jól átgondolt beszerzési munkaprogram készítenőd, amely felölelné hitéletünket, de népünk szociális igényeire is súlyt helyezne. Érezze meg népünk, hogy a hivatalos egyház vele érez az élet minden vonatkozásában és minden lehetőt elkövet, hogy a mai nehéz időkben megélhetésén könnyítsen. Sok olyan életjavítási jövedelmi források jelentkeznek, amelyeket eddig figyelemre egyáltalán nem, vagy alig méltattunk. Ilyenekül — a sok közül — egy párat felsorolok:

a) *A vadon termő gyógynövények megismerése és annak haszna.* É téren a multhoz képest nagy a haladás. Mert Páter Béla úttörő munkájának több követője van. Ilyen Bodor Kálmán gazdamérnök (Uimeni, jud. Salaj), akinek a napokban hagyja el a sajtót egy gyakorlati célt szolgáló füzete. Aki nemcsak a gyűjtés, szárítás kérdéseiben szolgál szívesen tanácsokkal, hanem az értékesítés terén is.

b) *Gyógynövényeknek nyilvánított növényféléknek termelése.*

c) *Vadon termő bogyós gyümölcsök* (földieper, málna, áfonya stb.) központi, üzemszerű feldolgozása. Hihetetlenül nagy értékek mennek kárba azáltal, hogy ezeknek az Istenadta erdei gyümölcsöknek üzemszerű hasznosítása elmarad.

d) *Az eldobott és értéktelennek látszó ócskavasak* falunkénti összegyűjtése és azoknak értékesítése.

e) *Az ásványoknak vidékenkénti számbavétele.* El sem képzeljük, hogy mily hányódó értékek vannak e téren is. Bár a bányatörvény szigorú rendelkezéseket, szigorításokat tartalmaz, még mindig lehetőség nyílik arra, hogy ásványi termékeinket feltárva, értékesíteni tudjuk. Itt Bányai János geologus-tanár, Odorheiu, tud értékes tanácsokat adni, mint aki e kérdéssel már régebből behatóan foglalkozik.

f) *Népművészeti cikkelnk és háziparunknak számbavétele.* Itt a munkaalkalom és értékesítés terén a Pitvar Szövetkezet (Cluj, Iuliu Maniu 3)

fejt ki hasznos munkát; ezzel kell összehozni dolgozni akaró református népünket, hogy ez által is könnyítsünk a megélhetésén.

g) *Találmányok összegyűjtése.* Református magyar népünk ügyességére vall, hogy végtelen sok és praktikus találmányaik forognak közkezen falvainkban, amnyelyek azonban értékesítetlenül maradnak és aztán lassan-lassan elkallódnak. Ezeknek számbavétele, szabadalmaztatása és felfalalójának megfelelő jövedelem biztosítása.

h) *Családok régi leveles ládáinak, valamint régi családi könyvek, butorok stb. felkutatása.* Ezen az úlon is a multra nézve fel nem becsülhető adatok kerülnének napfényre, de sok értéket lehetne ezúton is megmenteni s illetve értékesíteni.

i) *Kiváló népi tehetségek számkavétele.* Igen hálás munkaprogramnak jelentkezik népünk körében a tehetségkutatás munkája is. Sok népi tehetségre bukkannánk, akiket felkarolva, nekik útát mutatva, később dicsőséget és megbecsülést szereznének a magyar névnek.

Ezt a munkát szintén vállalnia kell a szénior társaságoknak.

Elagott, öreg, özvegy lelkésznek, tanárnék, tanítónék otthona. Kérem, lehet-e ennél sürgősebb megoldásra váró feladatunk. Szabad-e túrni továbbra is, hogy jobb időket látott, munkára képtelen özvegyek, otthon hiányában hányódnak a nagyvilágban. Hozzuk tető alá ezt az otthont, mert nem tudhatja senki, hogy ma még a családító életében túrhető helyzetben élő családok holnap milyen helyzetbe jutnak és egyedüli meentsvárjuk a létesítendő „özvegy lelkésznek, tanárnék, tanítónék otthona“ létesen.

Ennek a nagy hiánytöltő intézménynek megindítandó alapvető munkája szintén a szénior társaságokra vár.

Egyházi és iskolai könyvtárak létesítése. Számba kell venni, meg kell szerveznünk az egyházi és iskolai hitvallásos iskoláink könyvtárait. Legtöbb helyen ilyen nincs. Ahol van, régi, elavult, használhatatlan. Pedig elsődrendű érdeke egyházainknak, hogy jól felszerelt, jó könyvekkel ellátott könyvtárak álljanak rendelkezésére gyermekeinknek és híveinknek. Ezt az úttörő és háládatos munkát vállalnia kell a szénior társaságoknak.

Egyházunk külföldi kapcsolatai. Külföldi protestáns egyházakkal a kapcsolatoknak az eddiginél nagyobb mérvű kimélyítése, minél szélesebb körben való felvétele és bővítése szintén elsőrangu egyházi érdek. Tudjunk az ők példát mutató életükről, munkájukról, de tudjanak ők is a mi küzdelmes egyházi életünkről is. És itt utalok különösen a debreceni református főiskola multjára, melyben oly sok szép és nemes külföldi hittesivéri cselekedetek vannak az utókor számára feljegyezve. E téren is nagyszerű munkateljesítmény vár a szénior társaságokra.

Folytathatnám még. Hiszen ott van vallás-

Dr. Imre Lajos: Hívás és Élet.

Elmékedések, prédikációk, előadások. Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt kiadása. — Cluj, 1938. 230 oldal. Ára: 00 Lei.

Még a múlt év karácsonyára vártuk ezt a könyvet. Ezért aztán februárban, amikor kézhez vettük, így köszöntöttük: „Na, végre itt van!” Azoknak, akik a könyv késése miatt velem együtt türelmetlenkedtek, hadd mondjak el a szerző engedélye nélkül, de a szerzőre igen jellemző (bizony általunk megszüveendő) kedves dolgot:

Januárban, amint immár sokadszor érdeklődtem a Minerva könyvesboltjában az Imre Lajos könyve után, hogy: „hát még mindig nem került ki a nyomdából?”; az egyik alkalmazott ezt mondta nekem: „nem kérem, de nem a nyomdán mulik; ugyanis a késésnek az az oka, hogy a Professor úr jelenleg még két más könyvén is dolgozik s így a korrektura ellátására alig jut ideje a muokával való túlterhelése miatt.” — Egyszerre még két másik könyvén is dolgozik, csodálkoztam el jól eső örömmel, de türelmetlenségemért némi szégyenkezéssel is. Ettől kezdve többé nem sürgettem a könyvet, de vártam.

Azért említettem meg ezt, mert ebben a körülményben találok csak magyarázatát annak, hogy ebben a külsejében *izléses*, tartalmában *roppant gondos, értékes* könyvben olyan gyakran fordulnak elő apróbb sajtóhibák, sőt szöveglőrés is pl. az 51. oldalon a bekezdés 2, 3 sorában. (A nyomda jövőben jobban vigyázzon ezekre!)

A könyv előszóval kezdődik. Imre Lajos *előszavát fontos elolvasni*, mert nem csak azt tudjuk meg belőle, hogy a könyvben hat elmékedés, 16 prédikáció és kilencféle alkalomra írt cikk és előadás található s azokat mikor és hol mondotta el, hanem *szempontot ad* a könyv helyes olvasásához, hogy abból mindenki *azt* hallja kicsendülni, ami az ő lelkét szorongatja s ami neki különleges célja: „Isten Igéjét a maga feltétlenségében és fenségében akarja vallani s annak hirdetését szolgálni az egyházban!” A nevelés kérdéseivel foglalkozó cikkeire és előadásaira vonatkozólag azt mondja, hogy „*feladatát abban látja, hogy megmutassa az embereknek Isten által adott rendeltetésüket s rávegye őket az annak való engedelmségre.*” Az egész könyvre nézve pedig azt vallja, hogy: „*nem akar más lenni, mint emberi próbálkozás, hogy a legnagyobb dologra ráutaljon, hogy figyelmessé tegyen arra a feladatra, amit Isten a hívásban adott, hogy azt ebben az életben teljesítsük, hogy így a hivatást is, az életet is az Isten akarata alá rendeljük.*”

I. A könyv első részét hat elmékedés képezi: „A láthatatlan Utitárs” (Luk. ev. 24. r. 16. v. alapján), „Az ellenállhatatlan Lélek” (Ap. csel. 6. r. 10. v. alapján), „A só és világosság” (Máté ev. 5. r. 13—14. v. alapján), „A szlv elrejtett embere” (I. Péter 3. r. 3—4. v. alapján), „Igéret és parancs” (Zsid. lev. 11. r. 17—19. v. alapján), „A jel” (II. Móz. 3. r. 12. v. alapján). Imre Lajos előszavában azt mondja ezekről — s *méltán* —, hogy ezek a lelképásztori élet olyan kérdéseivel foglalkoznak, amelyek a hívás és a munka legsúlyosabb kérdései, és biztatást, az Ige izenetét akarják nyújtani azoknak, akik a maguk élete küzdelmei nyomán másoknak kell, hogy biztatást szóljanak! Mondhatom, merész feladatra vállalkozott ezzel Imre Lajos s feladatát *derekesen* oldotta meg, azaz *azt adja is bennük, amit adni ígér.* Ilyen írásokat nagyon ritkán olvas az ember; *nem elragadóak*, hanem *leleplezőek*! Hadd idézzem néhány sorát: „A Lélek szerint nem annak van igaza, akinek tapsolnak az emberek, aki mindig tud olyat mondani, ami az embereknek kedves, akinek a beszéde *tetszetős, emberekkel való bándsmódja megnyerő, aklt*

sérelmeinknek, egyházfegyelemnek, a reverzálisnak, olcsó bibliák, egyéb olcsó vallásos tárgyú kiadványok református néptünkhöz való eljuttatásának, presbiteri konferenciák állandó rendezésének stb. stb. kérdései.

Egyházi életünk önzellen szolgálata, férfias akaratú teremtheti meg, komoly összefogással a szebb egyházi jövő lehetőségeit és ebben az értékes munkában a szénior osztály mindannyiunkat helyünkön kell találjon.

Modernizálom az elől írt biblietikus ígét: ***Hiszek, azért szóltam . . .***

Ífjúságunk tavaszi lelkigyakorlatai ez évben Turdán lesznek az ó-turdai templomban, április 20—23. között. Részletes tájékoztatót szívesen küld Z. Nagy Béla utazótitkár. A lelkigyakorlatokon a keresztyén élet főkérdései kerülnek tárgyalás alá. A vezető tagok hasanak oda, hogy minél több gyülekezetből mehessenek el ifjaink erre a találkozóra. Napi ellátás díja 25 lei, részvételi díj 20 lei.

Belmissziói füzet sorozatot adott ki az Egyház és Misszió c. lapunk. Az értékes és olcsó füzet sorozat terjesztésére külön felhívjuk a figyelmet. Megrendelhető Sipos Gézőnél.

László Dezső: Az anyaszentegyház élete és szolgálata c. műve megjelent, szétküldése folyamatban van. Az ívtartók az íveket legsürgősebben küldjék be, mivel a munka bolti ára 120 lei lesz és így a 90 lejes árban csakis azok kaphatják, akik az íveket beküldik.

Személyi hírek:

Dávid Gyulák házasságát Lajos nevű fiuval, *Sipos Gézőkét* Kalinka nevű leánykával, *Orth Imrékét* pedig Irénke nevű leánykával áldotta meg az Úr. Isten áldását és kegyelmét kérjük az újszülöttekre és szüleikre.

Orth Imrét az Episcopia Bihorului-i egyházközség lelképásztorául hívta meg és ő új állását el is foglalta.

A német diakónus szövetség most ünnepelte 25 éves jubileumát. A több mint 100 évre visszanyúló német *férfi diakóniának* ma 4200 munkása dolgozik a belmisszió negyven különböző munkamezején. A munka sok rétűségére jellemző, hogy nevelő és gyermekotthonokban, aggokat, epileptikusokat és gyöngelméjűeket gondozó intézetekben, éjjeli szállásokon végzett szeretetszolgálat mellett sok diakónus működik gyülekezetekben, továbbá mint nép-, irat- és hajómisszionárius is. — Az állam a szociális és betegápoló munkát teljesen saját kezébe akarja venni. Célja az, hogy az egyház csak a nép már hasznavehetetlen betegeknek: gyöngelméjűek stb. gondozását végezze. Ezért állandóan folyik a diakónusszák elbocsátása a kórházakból és a klinikákról. Helyükbe nemzeti szocialista ápolónők, az u. n. „barna nővérek” lépnek. — Kérri miniszter legutóbbi beszédében kijelentette, hogy az evangélium hirdetésében eddig még egyetlen lelképásztort sem akadályoztak meg. Csak azt üldözik, aki államellenes magatartást tanúsít.

A Prágai Magyar Hírlap egyik utóbbi száma közli Pfeiffer Miklós kassai római katolikus kanonok nyilatkozatát a keresztyén egységről. A nyilatkozat abból indul ki, hogy a keresztyén felekezetek közötti közeledésnek nem a tanok, hanem a lélek és a szív területén kell elkezdődnie. „Óriási szellemi harcok előtt állunk. Közösen kell védekeznünk. Kölcsönös közeledésre készlet a nemzeti gondolat is. Ismerjük fel a másik vallási tábor hívójében az egyéni jóakaratot és értéket. Ne arra helyezzük a hangsúlyt, ami elválaszt, hanem ami összeköt . . .”

A **szegedi református elemi iskola** tantestülete „szülők iskolája” címen előadássorozatot rendezett s ezen az iskolába járó gyermekek nevelésének problémáival foglalkoztak.

mindenki szeret. „Utált lesz és az emberektől elhagyott — mondja Ézsaiás a Krisztusról —, néztünk rá és ime ábrázata nem vala kivánatos.“ Isten emberei üldözött, gyűlölött, megvetett, halálrakeresett, „képtelen“, „egyoldalú“, „intranszigenz“ emberek. Ha megalkudni nem akarnak. És a végén — eltéli és megkövezi a világ. Elfelejtik, elemészli magát zúgó és gyűlölődő lelkek, háborgó gyülekezetek között, de a Lélek ellenállhatatlanul munkálkodik tovább. A Szentlélek Isten már tudja, melyik a tömegben az a Saulus, akinek a szívében az ellenállhatatlan Lélek fulánkot hagyott, hogy elfegyyezze egy hasonló életnek s talán hasonló halálnak.“ (13—14 old.)

Ez a néhány sor híven mutatja azt is, hogy Isten Igéje mily mértékben jut érvényre a maga feltétlenségében és fenségében Imre Lajos igehirdetésében. Elmékedései az Ige hirdetését akarják nyújtani másoknak, de úgy, hogy olvasásuk közben azt érezzük meg, hogy őt magát kötelezi minden kifejtett szava legelső sorban; ezért tudja nekünk nyújtani az Ige üzenetét. Ezért lehetséges általa még a „pap-misszió“ is!

II. A könyv második részét kitevő tizenhat prédikáció mindenek előtt azt látatja meg velünk, hogy Imre Lajos milyen szigorú komolyan veszi az Ige hirdetését. Sehoh egy szó! Mondanivalói mint láncon a szemek, úgy következnek egymás után. Szigorú, logikus, hívő Ige-hasogatásnak mondhatnók igehirdetését. Külön igehirdető egyéniség, akinek a prédikációt nyomtatásban is ugyanazon értékűek maradnak; sőt értékük nő az által, hogy olvasásuk közben bele-mélyedhetünk az általa közvetített üzenetbe. *Prédikációt arra, amire azokat szánta,* t. i. *gondolatok nyújtására, nagyon alkalmasok.* E beszédekkel kapcsolatban lényeges dolog tudnunk azt, hogy azok a theologiai fakultás akadémiai istentiszteletein hangzottak el s ezért *hídba keresünk bennük gyülekezeti vonatkozásokat*, ami a prédikációt éppen annak a gyülekezetnek szóló üzenet, „*itténivé és mostanivá*“ tenné, úgy, hogy látnók mögötte a gyülekezet gyülekezeti életét, vívódásait, harcait, terveit. A gyülekezetet theol. fakultáson a theologus ifjúság, az egyetemi hallgatók, a főiskolások kell kédezzék s nem a „szellemi élvezet“ odaseregglő, s ez által a saját gyülekezetük lelkiközösségéből és gyülekezeti munkáiból magukat kiszakító „*élite vendégek*“!

A keresztyén élet nem lehet soha szellemi sport-szerzősködés, hanem hívő, alázatos szolgálat a saját gyülekezetük közösségében! A Theol. fakultás *igazi gyülekezetére* gondolva, az Imre Lajos prédikációival kapcsolatban lehetetlen szóvá nem tennem azt, hogy milyen nagyon csodálkozom és milyen nagyon sajnálom azokat a főiskolásokat, akik az említett „*élite vendégek*“—kel ellentétben *nem hajlandók* látogatni az akadémiai istentiszteleteket! Pedig ugyancsak volna ráérő idejük vasárnap délelőttönkint arra! Talán ha e könyv a kezükbe kerül az *akadémiai istentiszteletekről szeparálódó* s a kollegiumban külön, ugyanazon időben (!) főiskolás istentiszteleti alkalmakért áhítózó (!) ifjaknak, még elég idejében észre veszik, hogy *milyen rettentő kárt okoznak önmaguknak azáltal, hogy az akadémiai igehirdetési alkalmakat: a saját gyülekezetük igehirdetési alkalmát emulasztják!*

III. A könyv harmadik részét kilenc cikk és előadás alkotja, melyek híven tükrözik Imre Lajos széles munkamezejét anyaszentegyházunk életében; azt látjuk, hogy *mindenütt ott van*, ahol csak *szolgálatra* van szükség és *mindenütt a legjobbat adja*. Nagyon hálásak lehetünk neki, hogy e különböző helyeken tartott előadásait könyvében közreadta s így kárpótol mindnyájunkat, akik nem lehetünk jelen szolgálatai alkalmával a különböző konferenciákon és ünnepélyeken. A könyv címe a 204—208. oldalakon található előadás címe, melyet egyik főiskolás konferencián tartott a szerző s melyben anélkül, hogy „*emberi próbálkozását*“ észrevennők, világos ráutalást kapunk arra a feladatra, amelyet Isten a hivatásban adott nekünk.

Szerző könyvét Édesanyjának és Feleségének ajánlja. Mi valamennyien becses ajándékunknak érezzük e könyvet. Köszönjük. *Bíró Mózés.*

Dr. Ravasz László legújabb könyve „*Legyen világosság*“ cím alatt három kötetben most hagyta el a sajtót a Franklin Társulat kiadásában. Egyházi irodalmunk e jelentős eseményére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Kós Károlynak, a kalotaszegi ref. egyházmegye főgondnokának, a Baumgarten-díjas kiváló írónak most jelent meg *Kalotaszeg* címen kiadott könyve, amely Kalotaszegét mutatja be történetében, népében, jelenében és művészetében. A könyv eredeti illusztrációi is Kós Károly szerző-képzőművész munkája, amelyek a mű tudományos és esztétikai érdekességét csak fokozzák. Bővebb ismertetésére még visszatérünk.

Niemöller, a Berlin-dahlemeri lelkész, a németországi hitvalló keresztyének vezetője, aki múlt év július 1. óta volt fogságban folyó évi február hó 7-én került először bíróság elé. A következő vádakat hozták fel ellene: Az állam és a nemzeti szocialista párt tekintélyének megsértése, a templomi szószóknak ismételt politikai célokra való felhasználása, izgatás az állammal és a nemzeti szocialista párttal szemben való engedelmességre. Niemöller atyja is lelkész volt az egyik német falusi gyülekezetben. Ő maga pedig a háború után a béke elszánt harcosává lett és mint lelkipásztor 1933 óta szakadatlanul tiltakozott az ellen, hogy az állam egyesek lelkiismereti szabadságát korlátozza. Istentiszteletein olyan sokan szottak résztvenni, hogy a dahlemer templom előtt az utcát is megtöltötte a tömeg. A templom legszorgalmasabb látogatói is rendőrség kiküldöttjei voltak, akik a megbízással mentek a templomba, hogy szerezzenek terhelő adatokat Niemöller ellen, akiben a nemzeti szocialista Németország a német nép árulóját látta.

Niemöller három védője erőteljesen kívánta a tárgyalások nyilvánosságának megengedését. Az állam-egyház pedig azt indítványozta, hogy még a Hitvalló Egyház (Bekentniskirche) képviselői is ki kell zárni, akiknek eddig joguk volt a tárgyalóteremben megjelenni. Ez ellen Niemöller tiltakozott. A bíróság egy órai tanácskozás után elfogadta az államügyész indítványát és kizárta a Hitvalló Egyház képviselőit a tárgyalásokról, akiknek a termet azonnal el kellett hagyniok. Niemöller erre ünnepélyesen kijelentette, hogy a további tárgyalásokban ő semmi részt nem vesz, vallomást nem tesz és visszavonta védőitől is a meghatalmazást. A törvényszék újabb tanácskozás után hivatalból rendelt ki számára védőt, de Niemöller kijelentette, hogy ezt a védőt nem ismeri el védőjének, neki semmiféle felvilágosítást nem ad és az iratokat nem bocsátja rendelkezésére. Erre a törvényszék a tárgyalást február 19-re halasztotta el. Ezt a tárgyalást is a nyilvánosság kizárásával tartották meg. Niemöller mellett katonatisztek és orvostanárok tanuskodtak. Mégis elítélték hét hónapi várfogságra. Az ítéletet azzal indokollák, hogy visszaélt a szószék hatalmával és bírálta az államot.

A dánok — akik tudvalevőleg majdnem mind evangélikusok — minden évben 600 osztrák gyermeket szottak nyaraltatni. Az osztrák hatóságok eddig mindig csak római katolikus gyermekeket küldtek. Ez évben sikertült először a 600 nyaraló gyermek közé 20 evangélikus is felvenni.

A *zulunéger*ek nyelvén most jelent meg egy evangélikus énekeskönyv, amely 264 éneket tartalmaz. Az énekeskönyvet Granguist Ida svéd misszionáriusnő állította össze.

Az üldözött orosz egyház vezetősége Jugoszláviában ülésezik. Az ülés nyilatkozatot akar eljuttatni a világsajtóhoz, amelyben feltárja az oroszországi vallás-üldözések borzalmait.

H I R E I N K

A Protestáns Irodalmi Társaság ünnepélyes ke-retek között ülte meg fennállásának ötven esztendő-s évfordulóját a Zeneakadémia nagytermében tartott es-téllyel. Dr. Jalsoviczky Károly miniszteri osztályfőnök hozta el a kultuszminiszter köszöntését.

— 1889-ben jelenik meg — mondotta — a Protes-táns Szemle első száma. Korszerű nemzeti irányban, de európai alkalmazkodással indul meg. Az új kort és annak eszméit szolgálja. Ez az iránya megmaradt. A protestántizmusnak ma is megvan a maga mondanivalója.

Kovács Sándor evangélikus püspök az egyházak üdvözlését hozta.

— Nem azért alakult ez a társaság, hogy felekezeti célokat szolgáljon, hanem, hogy elvégezze a történelmi küldetés reá eső részét. Társadalmunkban is mindig élt a keresztyén világ egységének nagy abrándja. Ilyen szempontjai voltak ennek a társaságnak, amely a sza-badság és rend eszméjét hirdette és a diadalmas ke-resztyénség eszméjét szolgálta. Az emberiség sorsának tényezői nem azok — mondotta végül a püspök — akik a keresztfákat ácsolják, hanem akiket a szilaj gyűlölet keresztfára szegzett.

Kapi Béla evangélikus püspök mondott ünnepi beszédet.

— A nemzet nem születik, hanem lesz. Százado- kon át halad, mindig más és mindig ugyanaz. Mindig megérkezik és mindig útra indul. A nemzet örök levés. Két hatalmas erő formálja a nemzet arcát: történet és lélek. A kettő formálja ki a leghatalmasabb történelmi értéket, a nemzeti egyéniséget, mely mint tiszta arany abroncs átfogja a nemzet egész valóságát. De a nem- zetnek magasabb kategóriája is van, mint amit nemzeti egyéniségnek nevezünk. A nemzet egyénisége fölött való érték ez, melyet saját erejéből nem érhet el, amit így mondhatnánk: nemzeti személyiség. Ezt csak Istennel kapcsolatban érheti el. Csak úgy, ha Isten kezéből veszi a nemzet történelmi küldetését és azon erőket, amelyek segítségével feladatát be tudja tölteni. A nemzeti sze- mélyiség függőleges irányban helyezi a nemzetet, Isten- nel kapcsolatban. Fél századdal ezelőtt Hegedűs Sándor, Szász Károly és munkatársaik azért alapították a Pro- testáns Szemlét, mert a nemzeti személyiség történelmi szükségességét érezték. Fundamentális munkát végeztek: családvédelmet, tanyagondozást a maga kiadványaival. Mit akartunk az elmúlt fél században? Szolgálni. Miben keressük a jutalmat? Szolgálatban! Mit kérünk támo- gatóinktól? Hogy szolgáltsunk!

A beszédek sorát dr. Ravasz László püspök zárta be.

— Milyen fiatal a Protestáns Irodalmi Társaság — mondotta a püspök. — Mennyire szükség van most is reá. A hit műveltségé válik, viszont a műveltség meg- ismerése által növeljük a hitet. Ezzel a nagy és igaz körforgással akartuk felemelni a protestántizmust.

Érdekes jelenség az a világon, amikor egyik tény szövedéke alatt egy másik fejlődik és egyik a másikat felcseréli. Összel pl. azt gondolná az ember, hogy ez az élet ünnepe, pedig ez az élet csatavesztése. Viszont télen fatörzsben, szikben győzelmesen haladó sereg in- dul a tavasz felé. Ilyen játék a valóság körülöttünk. Ma azt hinné az ember, a külső tényeket nézve, hogy na- gyon egyházas életet élünk. Pedig a külszín alatt óriási és félelmetes pogányság terjeszkedik. Német és Spanyol- országban ez a pogányság benne lappangott a keresz- tyénségben. Amikor jött a döntés: hová állasz, Krisz- tus-t valod-e vagy Krisztus ellen támadsz? akkor Krisz- tus megint egyedül maradt. Minden egyháznak legna- gyobb feladata, hogy a nevére telekkönyvezett híveket valódi hívőkké tegye. Ne álképletben éljünk. Az a leg- nagyobb érdeke minden egyháznak, hogy minden kato- likus jó katolikus legyen és minden protestáns igazi protestáns legyen. A missziói élet jelentkezése az egy- ház önfenntartása. Valahogy Krisztus és az egyház el-

szakadt egymástól. Az egyház nincs benne Krisztusban. Krisztus nincs benne az egyház tagjaiban. Két külön úton járnak. Van olyan típus, amely vállalja az egyhá- zat, mert jó pártszervezet. De meg lehet kérdezni: vajjon minden Krisztusért történik-e? Azért csinálnak-e keresztyén politikát, mert több Krisztust kívánnak? Kiderül, hogy Krisztus és az egyház sok esetben külön vannak egymástól. Vannak Krisztusért járó lelkek, akik meghajolnak Krisztus fensége előtt, de az egyház nem kell nekik, az egyház nekik útban van, az egyház miatt nem tudják Krisztust követni. A két véglet között a Protestáns Irodalmi Társaság útja: krisztusivá tenni, az egyházat, Krisztus mellé toborozni az ő szétszórt népét. Ne legyen Krisztus egyház nélkül és ne legyen egyház Krisztus nélkül. Harangszó akar lenni továbbra is, az örökkévalóságból való figyelmeztetés. Ut akar lenni Krisztus felé.

A magyar református egyház tizenkét vezetőférfia kibocsátotta a meghívót a világ minden részébe a szétszórtan élő magyar refor- mátusok első óhazai világgyűlésére. Az Orszá- gos Református Lelkészegegyesület Székesfehérvá- ron tartott multévi közgyűlése határozta el, hogy a Reformátusok Világkongresszusa alkalmából, ez év augusztusában, közvetlenül a budapesti világ- kongresszus után, Debrecenben megrendezi a magyar reformátusok világtalálkozóját. Fokozza a találkozó jelentőségét az a tény, hogy ennek az esztendőnek őszén ünnepli fennállásának négyszázados évfordulóját a debreceni ősi Kol- légium s a kimagasló esemény a magyar refor- mátusok világgyűlésén résztvevőknek alkalmat ad arra, hogy éppen Debrecen városában ad- hassanak hálát Istennek mindazokért a lelki és szellemi javakért, amelyekkel Ő az egész nem- zetet megajándékozta a debreceni Kollégiumban, általában az egész magyar református egyház művelődést sugárzó intézményeiben.

Az ünnepélyes meghívó a többi között így szól: „Szeretettel hívunk minden külföldön élő magyar református embert a debreceni nagy napra, augusztus 23-ra. Jöjjetek minél többen, hadd buzdulhassunk fel kölcsönösen egymás hite által. Mert mindnyájan egy lelki testnek tagjai vagyunk, „egy Lélekkel itattattunk meg“, „elhívátásunknak egy reménységében hivatfat- tunk el is“; egy a hitünk, egy a keresztségünk, egy a nyelvünk és egy a szellemi örökségünk. Mindenekfelett pedig egy a mi Istenünk, akinek kifürkészhetetlen és végéremehetetlen akaratából ma már e világ sok országában magyar nyel- ven is hirdetik az Ő Igéjét és magyar nyelven is imádják Őt. Az Országos Református Lel- készegegyesület szokásos évi konferenciáját és közgyűlését szintén Debrecenben tartja s így alkalom nyílik arra, hogy a református vilá- gyűlés résztvevői a Magyarországi Református Egyház lelkipásztoraival is találkozhassanak. A Debreceni Református Egyházközössége is öröm- mel ajánlja fel ez alkalmából vendégszeretetét az odaseregülő magyar református testvéreknek. A Magyar Reformátusok Világgyűlésének Szer- vezeteti Irodája (Debrecen, Központi Egyetem) minden külföldi magyar református testvérünk *julius hó elsejéig* való jelentkezését szeretettel

várja és fogadja; előzetes jelentkezés esetén az augusztus 25-i debreceni ellátásról magyaros vendégszeretettel gondoskodik. Debreceni szállását azonban jól előre mindenki maga biztosítsa. A Szervezeti Iroda legfeljebb csak a szállodai szobák legalább egy hónappal előre történő megrendelésének közvetítésére vállalkozhatik. Magyar Református Testvéreink! Jöjjetek el a debreceni ref. világgyűlésre minél többen, „igyekeztél megőrizni a Lélek egységét a békeességnek kötelékében. A Magyarországi Református Egyház, az Országos Református Lelkészegyesület és a Debreceni Református Egyházközség nevében hívunk mindnyájukat!

Ravasz László püspök egyik legutóbbi körlevelében arról értesíti a dunamelléki egyházkerület lelkészeit, hogy az Országos Stefánia Szövetség a gondozásának körébe jutott vadházasságban élők megsegítése céljából házassági tanácsadó és jogvédő irodát állított fel, amelyhez az egyházi hatóság támogatását kérte. Ez a támogatás abban áll, hogy nincstelen, járatlan és ügyekkel nem törődő munkásokat családügyi vonatkozású megkereséseikben a lelkész hivatalok a legmesszebbmenő támogatásban álló hűvel találkozzék és őt a házasságkötésre előkészítse. Az Országos Stefánia Szövetség elnöksége közölte velem, hogy kívánságomnak megfelelően rendelkezett, ezért a Szövetség dicséretes vállalkozását ajánlom a lelképásztorok éber gondjába és jóindulatú támogatásába.

Európa térképén folyó évi március hó 11-ike óta egy országgal kevesebb van. Ausztria beolvadt a Német Birodalomba. Egy nagy multú ország lépett ezzel történelmének új fázisába, mert Ausztria Európa legrégebbi országai közé tartozott. Még Magyarországnál is idősebb. Története tizenkét évszázadra tekint vissza, épen úgy, mint az ókori római birodalomé.

Görögországban törvényjavaslatot készítenek, mely szerint minden 25 éven felüli férfinak családot kell alapítania. Ha ezt nem teszi, szolgálatából elbocsátják és súlyos adóval rójják meg.

Az olasz fasiszta párt főtitkára január hó 19-én elrendelte, hogy ezentul minden olasz iskolás gyermek az étkezésnél így imádkozzék: „Óh, duce (Mussolini), köszönöm neked mindazt, amit növekedéseme adtál. Uram Isten, ollalmazd a ducet, hogy még sokáig megmaradjon a fasiszta Itália javára.”

Tizenhatezer gyermek jár református vallásúvá Budapesten. E hatalmas seregben sok gyermeknek nincs pénze tandíjra, tankönyvre, beiratási díjra. A budapesti Református Vallásoktató Testület hangversenyek rendezésének a jövedelméből igyekszik segíteni rajtuk.

Szovjetföldön letartóztatták a két utolsó evangélikus lelkészt. Így az orosz földön élő másfélmillió evangélikus most már teljes lelkigondozás nélkül maradt.

Az Eddystone-i világítótorony. Az angol tengerpartnak e helyén az első világítótoronyt Winstenley tervezte és építette. Mikor elkészült, ezt az elbizakodott felírást helyezte reá: „Fújjatok szelek, háborogj Óceán! Lázadjatok fel ti elemek és próbáljátok ki művemet!” Egy éjjel borzalmas vihar tört ki és elnyelte a toronyt építőjével együtt. Egy másik toronyt is emeltek, de azt is elnyelte a mélység. Ekkor egy kalvinista mérnök: Smeaton felépítette a harmadik világítótoronyt. Mikor elkészült, a 127. zsoltárból ezeket a szavakat vésette

bele a torony hatalmas falába: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői.” A tetőzetre pedig Kálvin jelmondatát íratta fel: „Egyedül Istené a dicsőség!” Ez a harmadik torony még ma is áll.

A Bethlen Gábor Szövetség március 4-én tartotta évi közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen Tasnádi Nagy András elnök megnyitójában örömmel állapította meg, hogy a szövetség az elmúlt évben lelki és anyagi téren öröndetes erősödést mutat.

A felekezetek közti viszony — mondotta az elnök — nem romlott. Minden oldalról vezető férfiak hangoztatják a felekezeti béke szükségességét. De nem is javult. A felekezeti kérdés akkor lesz egészségesen megoldva, ha a közéletben, a közéleti elhelyezkedésben ez másodrangú kérdéssé válik.

Jelentette az elnök, hogy a Luther-szobor nem-sokára állni fog. Lehet, hogy Kálvin-szobor fogja követni. A protestáns öntudatot hangsúlyozta Tasnádi Nagy András beszéde végén. Protestáns voltát mindenki büszkén vallja meg és ne feledkezzék meg róla, bár-hová bármilyen pozícióba is kerül.

Bánóczy főtitkár tett azután jelentést az elmúlt évi munkákról. A Szövetségnek 2868 tagja van, ezek közül 14 testületi tag. — Társadalmi, hitvédelmi, szellemi munkában kivette részét a Szövetség. Érdekes újítása az, hogy olyan napló vezetését határozták el, melyben a budapesti protestáns egyházak és egyesületek az általuk tervezett összejöveteleket, ünnepélyeket nyilván-tartásák. Résztvett a szövetség a protestáns bál és a protestáns teák rendezésében.

Jakabffy Domokos a vidéki munkáról számolt be. Csurgón, Kaposváron a Szövetségnek új fiókjai alakultak. Pécssett, Tokajon alakulóban van. Jakabffy Domokost a közgyűlés országos titkárrá választotta. Gömbös Andor igazgató az anyagi téren mutatkozó haladásról teit jelentést. Szabó István titkár javaslata alapján a közgyűlés elhatározta, hogy ez év július végén külföldre protestáns társadalmunk számára vonatokat indít, melyek kététes tanulmányútra vinnék utasaikat Genfbe, Zürichbe, Heidelbergbe, Wormsba, Wartburgba, érinten é a vonat Erturtot, Lipcsét, Wittenberget, Dresdát, Prágát. Mindenütt a nagy reformátorok: Kálvin, Zwingli, Luther és Husz János munkájának és életének nyomában járva. A különvonat 300 jelentkező esetén indul. III. osztályon 300, II. osztályon 380 P lesz a kététes kirándulás ára. Elhatározta a Szövetség, hogy angol nyelvű propaganda iratokat ad ki, melyek a magyar protestantizmus helyzetét ismertetik határokon túl és itthon. Kovács András pécsi lakos házat örökségül hagyta a szövetségnek azzal, hogy abból diakóthont szervezzen. Elhalározta a szövetség, hogy Protestáns Almanachot ad ki, továbbá Bethlen Gábor Könyvtár címen könykiadó tevékenységbe fog. Az első szám P. Ábrahám Ernő: Bárd Miklósról szóló tanulmánya lesz.

Az elmúlt évben az idegen nyelvekre fordított Szentírás újabb hat nyelvvél szaporodott s így eddig már összesen 711 nyelven hirdetik az evangéliumot. Az elmúlt évben az összesen elterjesztett Bibliák, Új-testamentumok és részek összesen 11,343.948 példányt tettek ki. E szám 300.000 példánnyal való visszaesést jelent az előző évvel szemben. Az elmúlt évben a legnagyobb nehézségek Európában voltak. Spanyolországban polgárháború tört ki, Olaszország pedig még háborúban állt. A madridi depó a harcok alatt is helyén maradt s híven teljesítette kötelességét, annak ellenére, hogy a Bibliatársulat megbízottja két fiát vesztette el a város bombázása alkalmával. A római depó a bojkott tartama alatt zárva volt. Isten ügyét azonban nem állíthatják meg emberi egyenetlenségek. Spanyolországban a háború ellenére 211.000 pld., Olaszországban pedig 109.000 szentírási pld. fogyott el. Igen szép volt a terjesztés Franciaországban és Portugáliában, utóbbi 2000 pld. emelkedést mutat. — Középeurópában a politikai helyzet miatt csökkent a terjesztés. Németországban 16.000, Ausztriában 2000, Magyarországban 1000-rel. Egyedül Lengyelországban (7000) és Csehszlovákiában (1000) emelkedett. Szépen emelkedett a terjesztés a

déli államokban. Jugoszláviában (17.000), Romániában (11.000), Görögországban (7000) és Bulgáriában (6000). Ugyancsak emelkedést mutatnak az északi kis balti államok, összesen 43.000 példánnyal. — Ázsiában még mindig emelkedik a bibliaterjesztés. Ami különösen meglepő és örvendetes, hogy a katolikus Délamerikában emelkedik a bibliaterjesztés. Előmenetelről számolhatunk be Afrikában is. Abessziniában 17.000 pld. fogyott el.

A magyarországi ref. egyház az elmúlt évben 29.205,62 pengőt fordított külmisziót célra.

A magyarországi ref. szeretetszövetség az elmúlt évben drva, agg, rokkant stb. intézeteinek felszerelésére 51.186, fenntartására 95.228, összesen 146.414 pengőt fordított.

A 213.126 szlovenszkói magyar református lélek 275 anya-, 66 társ-, 87 leány-, 52 fiók- és 12 missziói egyházat alkot. 255 iskolát tartanak fenn. Vasárnapi iskoláik száma 159, ifjúsági köreiké 114, leányköreiké pedig 154.

Egész életének gyűjtését: 18.580 csehkoronás takarékkönyvét adta oda egy szolgálóleány a kiskosz-mályi ref. árvaháznak.

Székesfehérvárnak, amely a folyó évben ünnepli meg nagy ünnepségek között 900 éves létének ünnepét, a Szent István jubiláris évben különleges ünnepi szerep jut. Egész nyáron Fehérvárott követni fogják egymást az események. Tanügyi kiállítást rendeznek, amelynek anyagát ezer tanerő gyűjti az ország különböző helyein. Május 19 én ünneplik meg a török hódoltság alól való felszabadulást, majd három nappal később a Szent István mauzoleum előtt a kormányzó ötezer vitéz táborozása közben ezernégyszáz új vitézt avat. Az eucharisztikus kongresszus alkalmából zárandoklást rendeznek Fehérvárra és a Szent Jobbot lovasbandériumok fogják körülvinni. Művészi szempontból a legnagyobb esemény lesz, hogy a legtöbb főúri kastéllyal rendelkező Fejér megye minden arisztokrata otthonából, palotájából és kuriájából összegyűjtik az ott őrzött műalkotásokat és azokat június 15 étől egy hónapon át tartó kiállításon mutatják be. Augusztus 21-én tartják meg az országgyűlést a városházán. A Szent István emléket megőrkítő törvényjavaslatot ott tárgyalja le majd előbb a képviselőház, azután a felsőház, a jelenlevő kormányzó nyomban szentesíti a törvényt és annak kihirdetése Fehérvárott még aznap megtörténik. Az ülés berekesztése után az országgyűlés tagjai Szent István szobrának leleplezési ünnepélyén jelennek meg.

Tizenkilenc év telt el azóta, hogy véget ért a világháború, de azóta pillanatra sem nyugodtak a fegyverek. A béke évek háborúiban több mint ötször annyi ember vesztette el életét a csatatéren, mint amennyi Anglia egész háborús emberáldozatata volt: *több mint ötmillió ember.*

Farkas István tiszánineni püspök március 15-én a Budapest-Kálvin-téri ref. templomban mondott rádiopredikációt „A magyar március: örömmüzenete” címen s karácsonyi angyali örömmüzenet (Lukács 2: 14) alapján hirdelte az Igét. A nemzet nagy márciusi megbékéléséről beszélt s többek között ezt mondotta: „Csodavárás helyett az Istenben és magunkban való bizás lesz lassan úrrá a magyar szívek felett. A legszebb virága a magyar tavasznak az a krisztusi módon való gondoskodó szeretet,

amellyel a falu munkában megrokkant öregeiről kíván gondoskodni a nemzet. A kultúra áldása, az egészségügyi, lélek- és életmentés, a szociális és gazdasági alkotások egész sora: az új idők, a boldogabb, az emberségesebb új magyar élet eljövételét hirdeti... Ne kérj senkitől semmit én magyar népem, csak az Istenőt! Ne keress bűnbakot senkiben! Mea kulpázva, hajtsd oda bűnbánat könnyeidől öntözött orcádat az Isten kezére! Békélj meg Istennel, testvéreiddel, önmagaddal! Találj mégegyszer önmagadra! Akard élni valahára a magad életét s a többit bízzad az Úr Istenre!... Tanulj a bibliás magyar gazdától én nemzetem! Nézzed csak! — Mikor aratás jöttekor jég veri el egy esztendő küzdelmes munkájának gyümölcsét, búzatermését: kicsordul a könnye ennek láttára! De bízó hittel emeli fel szemét az égre. Újra szánt, hinti a magot, várja kikelését, szárba szökkenését az érett csiráknak, várja új aratását, mert tudja, hogy: Isten a gazda. Fel a szívekkel magyarok!... Élünk és élni akarunk!”

Ma a nemzetek életerejét általánosan anyagi felkészülésük szerint ítéljük meg. A nemzetek létét és jövőjét közvetlen függvényeül tekintjük annak, hogy milyen nagy és hogyan felszerelt hadserege, mennyi ágyuja, tankja, repülőgépe, hadihajója van. Kétségtelen, hogy egy nyílt háború esetén döntő tényezőként szerepel az erős anyagi felkészültség, de ha mélyebben bepillantunk a történelem kultisszái mögé, lehetetlen letagadnunk azt, hogy egy bizonyos szellemi és erkölcsi felkészültség nélkül lehetetlen a nemzeti érvényesülés és hogy az erős nemzeti közszellem haláltraitélt nemzeteket is feltámaszt.

Legmeggyőzőbb példa erre a nemzeti önállóságának huszadik évfordulóját most ünneplő Finnország, amely felett a hatalmas Oroszország mindenható minisztere, Purischkevitch még 1914-ben kimondta a halálos ítéletet, amikor a finn alkotmányt ért sérelmekért panaszkodó finn küldöttségnek azt mondta: „Finis Finlandiae!” Nem telt el két évtized s magának Purischkevitchnek is meg kellett érnie, hogy Finnországnak nemhogy vége nem lett, hanem kilépett az orosz birodalom kötelékéből, szuverén társa lett az európai államoknak. A finnek erős nemzeti érzését sem a cári Oroszország mérhetetlen anyagi ereje, sem a bolsevizmus terrorja legyőzni nem tudta.

Erdéken fogalmazta meg Onni Tulas, Finnország budapesti követe és meghatalmazott minisztere a finn nemzeti közszellem tartalmát, amely olyan erőssé tette a finneket, hogy a nyolc évszázados svéd uralom s az öt-nyegedszázados orosz elnyomatás sem volt képes a finneket kivételkötetni nemzeti mvoltukból. Szerinte a nemzeti szellem lényege az a népben élő meggyőződés, hogy a nemzet olyan szerepet tölt be a népek életében, amelyet kipusztulása esetén egyetlen más nép sem képes pótolni. Amelyik nemzetben ez a szellem él, az nem pusztulhat el. Bármilyen hosszú elnyomás alatt, bármilyen sanyarú életkörülmények között életképesen várja ki azt a történelmi fordulatot, amely meghozza azt az időt önálló nemzeti életének kiteljesedésére.

Az olaszliszka (Magyarország) református egyháztanács folyó évi március 3-án tartott gyűlésén tárgyalta a Kecskés Etel szegilongi lakos ügyét, aki kárunkra adott rezerválist édesanyja: özv. Kecskés Istvánnal beleegyezésével. Presbiterium a zsinat által hozott törvény alapján az úrvacsorától öt évi időre mindkettőjüket eltiltotta.

George Crane dr., a Northwestern University professzora, a világszerte ismert pszichológus állást foglalt abban a kérdésben, válasszon-e a nő a maga részére pénzkereső foglalkozást, vagy maradjon meg családjában. A kérdést a professzor így döntötte el:

— A férjes asszony, aki valamilyen pénzkereső munkával foglalkozik, nemcsak saját boldogságát teszi tönkre, hanem férjéét is, amellét vé a társadalom érdekei ellen is. A dolgozó férjes asszony elveszti a háziélet nyújtotta örömeit, mikor azokat üzleti érdekekért feláldozza. A karrier után való várakozás sok esetben

még ennél is súlyosabb következményekkel járhat. A dolgozó férjes asszony sérti férje büszkeségét. Ha a nő a háztartás szükségleteinek megszerzésében magának a férjével egyenlő helyet tűz ki, a férj már nem a családfő többé, már pedig a férfi a család vezére szerepére vágyik. Ha a feleség is dolgozik, a férj a házaságot kényelmes szerződésnek tekinteni hajlandó, maga körül tekint és hamarosan rájön, hogy nincs éppen ellenére, ha hivatalában kuszó növénykét ápol, aki szívesen tapad keblére. A dolgozó asszonyok általában kevesebb gyermeket szülnék, mint azok, akik otthonukban maradnak. Szerencsétlenségre azok a nők, akik állásban helyezkednek el, nem azok, akiknek babáik vannak, ezek inkább a társadalom intelligensebb részeiből valók. Ennélfogva éppen ők volnának képesek arra, hogy gyermekeiket jobb környezetben, jobb alapon felneveljenek. Tanácsom tehát fiatalasszonyok részére az, hogy maradjanak távol a kenyérkereső pályáktól, ha férjhez mennek.

A kanadai Kingsvilleben él egy Judge Miner nevű ember, akinek birtokán évenként kétszer hatalmas vadlibatömegek vonulnak át. Judge Miner összefogja a vadlibákat, mindegyiknek a szárnya alá egy-egy papírra írt bibliai verset köt s azután elereszti őket. Judge Miner így terjeszti a bibliát azok között az északon lakó indiánok és eszkimók között, akiknek főtlaplátka a vadliba s akik, miközben a Judge Miner birtokán keresztül hozzájuk érkező vadlibákat lelövik, megtalálják a szárnyuk alá kötött szentírást verset.

A mai élet fájdalmas, szomorú jelensége, hogy sok-sok házaspár gyermek helyett kutyára pazarolja a szeretetét. Természetesen nem a nép egyszerű gyermekeinél van ez így, hanem városiaknál, elsősorban pedig a budapestiek vezetnek ezen a téren. Beszédes bizonyossága ennek az a statisztika, amelyet a „Keresztény Család” január 23-iki száma közöl, mely szerint Budapesten a gyermekek száma 1900-tól kezdve folyton csökken. A budapesti egy éven aluli gyermekek száma 1900-ban 17.418, 1921-ben 15.931, 1930-ban már 10.602; 1937-ben pedig 9600. Tehát nem egészen 40 év alatt csaknem felére csökkent le a budapesti egy éven aluli gyermekek száma.

A szovjet hatóságok újból 21 görögkeleti püspököt börtönöztek be. A vád ellenük: politikai megbízhatatlanság.

Az amerikai biblia-társulat az elmúlt évben összesen 7,783,018 bibliát, újtestamentumot és bibliareszt terjesztett el.

Sok ősmagyar család van — például Rakovszky, Jeszenszky — amelyeknek neve szláv, a lakosság nevezte ugyanis el a rákól vagy jeszenel uraságot saját nyelvén Rakovszkynak, Jeszenszkynek.

A régi görögök egy nevet használtak, a rómaiak hármát. A zsidók is egy nevet, majd az apa nevé is vagy „Ben” vagy „Bal” hozzáadásal. A keresztyének a 13. századig egy nevet viseltek, később az urak vettek fel váraik, birtokaik után vezetéknevet. A vezetéknev a 14. században lett kötelező és ekkor terjedt el nagyon az atyák után való elnevezés. Nálunk a „fy” (mint Lacy, Andrásfy, illetve később Andrassy stb.), a germánoknál a „sohn”, „son”, „sen”, a latin népekénél az „t”, normánoknál a „fitz”, ireknél, skótoknál a név előtt a „Mac” vagy „O”, szlávoknál az „its”, „ics”, „vits”. Az „i” eleinte nem jelentett nemességet, csak az „i” akkori írásmódját. A neveket származás, atya, foglalkozás, tulajdonság után adták, gyakran csúfságként neveztek el magyar embert „Török”-nek vagy „Zsidó”-nak. A zsidókat II. József kötelezte 1780-ban arra, hogy vezetéknevet viseljenek. A helyi hatóságok kedvezésből vagy pénzért adtak egyes zsidóknak szép nevet — mint „Blumenkrantz”, vagy haragból csúfnevet,

mint „Sauerkraut”. Egy kevés zsidó magyar nevet kapott már ekkor.

Később egyes urak „y” viseléséhez királyoktól kaptak engedélyt, majd helyhatósági engedély kellett hozzá, jelenleg a belügyminisztertől függ.

1848-ban az ilyen nevekre való magyarosításnak volt divatja, mint Szabadföldi, Zászlófi, Hazafi, Boldogfi, Erényesi, Bájfi, Reményvári, Koszorúfi, Szépligetfi, Honfi, Rokonfi, Csermelyfi, Adófi, Fényhalmi, Hőskeleti, Hárshegyi, Zugligetfi, Regényfalvi, Bércsvölgyi, Ottmári, Szépséglaki, Szébbjövőfi, sőt Szabadsajtói, Köztársaságfi stb. Ezeket a neveket 1850-ben az osztrák uralom hatálytalanította.

A „Presbyterian Register”, a református egyházak világszövetségének lapja, legutóbbi számában a következőket írja a németországi helyzetről: „Az egyházak és a kormány közötti viszony még távol van attól, hogy békés viszonyt mondhatók. Dr. Knobel Frigyes, az amerikai egyesült lutheránus egyház egyik vezető embere résztvevett Amsterdamban a Lutheránus Világkonferencia végrehajtó-bizottságának ülésén és a berlini lutheránus konferencián. Jelentésében azt írja, hogy Németországban a lutheri egyházak vezetői a helyzetet olyan komolyan és olyan kritikusan látják, mint még soha. Más forrásból eredő értesülések is ezt a véleményt látszanak igazolni. Dr. Kerri, akit Hitler kancellár megbízott az egyházi ügyek intézésével a kormány részéről, nagyon keveset, szinte semmit sem tett. A Vatikán és Németország közötti viszony teljes megszaktlása sokkal valószínűbb, mint bármikor ezelőtt. Ugyanakkor a protestánsok, lutheránusok és kálmínisták élénken tiltakoznak Kerri rendeletei ellen. A hitvalló egyházak 68 lelkész és világi embere a nürnbergi náci kongresszussal egyidőben gyűlést tartott Lipstadtban, Niemöller Márton, letartóztatott vezetőjük városában. A gyűlés tartása nehézségekkel járt. A résztvevők nem együttesen, sőt nem is kettőnként, hanem egyenként és különböző időben érkeztek meg a gyűlés színhelyére. Az üléseket is mindig más helyen tartották, a rendőrség beavatkozásától való félelmükben. Mindazáltal tiltakozásukat fejezték ki a lelkészképzőintézetek, szemináriumok bezárása miatt, amelyek lehetetlenné teszik a hitvalló lelkészek képzését, tiltakoznak a templomok bezárása ellen az egyházi választások gyűlése részéről és tiltakoznak más különféle rendeletek ellen is, amelyek megakadályozzák a hitvalló egyházak munkáját.”

Turner az első misszionárius, aki repülőgéppel járja Új-Guinea őserdők között fekvő falvait. Mintegy 40 pápua falut látogat rendszeresen repülőgépe segítségével. Ezek a falvak annyira el vannak rejtve az őserenyetegben, hogy a fehér ember csak repülőgépen közelítheti meg őket. Dr. Turner nemcsak a feketéknek hirdeti az igét, hanem az új-guineai aranymezőkre a világ minden tájáról egybesereglett aranyásóknak is. A szigeten felfedezett aranymezők jelentékeny részben csak repülőgéppel érhetőek el.

Stewart A. Jakab skót evangélista március 20. óta újból Budapesten van és nagyhatású evangélicizációs hadjáratot indított. Március 27.—április 8. között a Tattersallban evangélicizál estéről-estére nagy tömegek előtt. Úgy hat az egész, mint mikor a süllyedő hajó utasai összeverődnek a vízből még kiálló hajón és egymás hegyén-hátán megmenekülnek. A lelkekben valami kielemezhetetlen éhség és szomjúság van az élet szabadító Krisztusa után és Stewartnak abban van minden szónoki hatásnál nagyobb prédikátori ereje, hogy az élő Krisztust, mint a világ egyetlen és biztos alapját, az örök Köszület állítja oda a kereső emberi lelkek mellé. Hatása a lelkekre nemcsak emberi közvetlenségében rejlik, hanem abban a határozott és félreérthetetlen bizonyosságtevésben, amellyel az élő és szabadító Jézus Krisztusról tesz tanúbizonyosságot. Őt magát is messziről, az élet mélységeiből hívta el és tette az evangélium engedelmes hirdetőjévé a kegyelem. Egyik nyilatkozatában legjobban és híven ő maga jellemzi magát így: „27 éves sportember vagyok. Ifjú életem-

ben nem értettem máshoz, csak a futballhoz, most azonban nem ismerek más feladatot, mint hirdetni az Evangéliumot. Szülővárosom, Glasgow a futball hazája. A skótok a világ legnagyobb futballistái. Futballt játszani számomra a legkönnyebb a világon. Nyolc éves koromban már sokszáz ember bámulta a játékomat. A város büszkesége voltam... Tizennégy éves koromban nyilvánosan elismerték, hogy Skóciában a magamkorabeliek között a legjobb játékos vagyok. Annyi pénzt kaptam, amennyit csak akartam. Karrieremnek éppen csak a legelején állottam, amikor hirtelen valami történt az életemben. Átadtam az életemet Krisztusnak és azóta teljesen az Ővé vagyok. Három okból lettem hívő. Nem akartam bűnös életet élni. Láttam többi társaimnál, hogy először elveszítették a fejüket, azután a szívüket és végül a lelkiüket. Másodszor azért lettem hívő, mert nem akartam elégedetlen életet élni. Harmadszor, mert a hit a legférfiasabb dolog a világon..“

A berlini belmisszió 14 diakonissza-kórházában naponként 9259 beteget ápolnak. A Bodelschwing-otthonban 50.940 hajléktalan férfi és nő talált otthont 1936-ban, pályaudvari szolgálatuk által pedig 12.671 személyről gondoskodtak. — Hét népkonyhájukon naponként 2500 személyt ebédeltetnek. Naponként átlag 30.000 ember részesül a belmissziói munkák révén testi-lelki gondozásban Berlin városában.

Valaki a báli meghívókból összeszedte a bálozó „magyar“ leányok beceneveit. A díszes névsort itt közöljük: Babó, Bibi, Bimbi, Bizsur, Boboj, Böbe, Böce, Bömbi, Bönci, Buci, Bumbi, Cia, Cini, Cunci, Cuki, Cuni, Cumi, Cupi, Csimpi, Csincsi, Csipi, Csöpi, Didi, Drági, Dudu, Dixi, Gigi, Gömbi, Koki, Kuki, Lolo, Mackó, Mami, Mariu, Matyi, Mauszi, Mia, Mipp, Moki, Morzsi, Muci, Mucus, Nini, Paci, Pici, Pimpi, Pintyó, Pip, Pip, Pipl, Piszi, Ponci, Pötyi, Punci, Puli, Puszi, Rucus, Satzi, Szöcsi, Szöszi, Tacika, Titi, Totyó, Tutuka, Tutyi, Tutyu, Zizi, Zsó, Zsozso, Zsuzsu.

A XVII. század közepéig csészéből, ílták a magyar urak a levest, később pedig — mint Apor Pál írja —, a főhely előtt állott egy kanál, azt lekérték sorba s aki kikanalazta levesét, tovább adta a kanalt szomszédjának.

Veres úr székely ember. — Pesten lakik. — Egyszer kölcsön kért egy Zsoltárt. Néhány hét múlva a kölcsönadó kéri vissza a zsoltáros könyvet. — Veres úr kérleli: „instálom, tesszen még két hétig nálam hagyni, a felét már leirtam, leírom a másik felét is, hogy a templomban legyen miből énekelni.“

Aki a zsoltárt kölcsönözte, sietett neki a Zsoltárra ráadásul neki még egy Bibliát is venni, mert ha Veres úr megharagszik, még a Biblia lemásolásának is neki kezd.

Lám, aki énekelni akar és szeret, csinál magának Zsoltárt, ha nincs neki. — Veres úr biztosan magával viszi most már énekeskönyvét a templomba, nem úgy, mint sokan a hívek közül — akik csak néznek a levegőbe, míg a hívek énekelnek.

Eredeti magyar hangszernevek a bögő, bűgő, kürt, dob, síp, tilinkó és tárogató. A tárogató a török síp testvére s tárogatónak hívták, a síp harsogását kifejező tam-tam és a gat, get gyakorító képzőből lett ez az ige, amely éppen olyan, mint a jaj-gat, bé-get, óbé-gat. Még Kemény Zsigmond is tarogatónak írta a tárogatót a múlt század második felében. A hegedű egyesek szerint ugor eredetű, mások szerint az olasz fidió származéka, bár vannak, akik ősmagyaroknak mondják e szót. A hárfa őse a latin harpa, a lanté a latin jutina, a trombitaé az olasz trombita, a cimbalomé a

latin cymbalum, a furulyaé a szláv virelya, a flótáé az olasz flauta, a dudáé a szerb duda, az orgonáé az olasz organo, a kintornáé a latin quinterna, a klarinété az olasz clarinetto, a kobozé a török kopuz. A zongora nyelvújításkor csinált szó a zong-ból és orgonából.

Az osztrák evangélikus egyház legutóbb a következő körlevelet adta ki:

„Isten nagy csodát cselekedett hazánkkal. A német nép vezére megszabadított abból a sanyarú helyzetből, amely minket evangélikusokat az ellenreformáció leg-sötétebb idejére emlékeztetett... Ebben az ünnepélyes órában kijelentjük, hogy mi, mint német evangélikus egyház, készek vagyunk népünk felvirágoztatásában az evangélium erejéből közreműködni. — E kiáltvány március 20-án minden evangélikus egyházban felolvasandó.“

Az osztrák evangélikusság általában kezdettől fogva a legnagyobb örömmel vette az egyesülést. Ezt maga ar. Eder János gosau szuperintendens jelentette ki a bécsi rádióon keresztül a nagy fordulat legelső napjaiban.

Xavier, az ismert katolikus misszionárius, 400 évvel ezelőtt szállt pürra Ambotnában, egy fátolkeleti szigeten, mely portugál fennhatóság alatt állt. Azt tanácsolták neki, hogy meneküljön, mire ő így felelt: „Ha erről a szigetről értékes fának, aranynak, vagy egyéb természeli kincseknek a híre jutott volna a fülünkbe, bizonyára akadtak volna keresztyének, akik a világ minden veszélyével szembeállva birtokukba vették volna azokat. Vajjon a szeretet kevésbé bátor lenne, mint a kapzsiság?“

A Pesti Hirlap 1848 április 1-1 számában olvassuk: Kossuth lemond. Kossuth L. kijelenté, hogy miután ő Pest megye színe előtt megesküdött, hogy kormányhivatalt egész életében viselni nem fog, ezért a felajánlott miniszteri állást sem vállalhatja. Szentkirályi M. indítványára kimondták, hogy ez a scrupulus Kossuth L.-nak becsületére válik, de oka nincs rá, mert mint miniszter nem kormányhivatalnok lesz, hanem maga a kormány, nem kinevezetik, hanem kinevez. Csak arra esküdött meg, hogy szekeres ló nem lesz, de arra nem, hogy kocsi sem lesz.

Cremonában, az ősi olasz városban most Antonio Stradivari halálának kétszázadik évfordulója alkalmával rendezett emlékünnepek keretében világhíregekre gyűltek össze a földkerekség összes nevesebb hegedűkészítői, hogy hódoljanak egykori, halhatatlan mesterük emlékének. A Pó közelében fekvő városka már a régi Róma urainak is birtokában volt, az újabb időkben pedig osztrákok, franciák, olaszok küzdöttek váltakozó sikerrel tulajdonjogért, míg 1859-ben végleg Olaszországhoz került. A festőien szép, középkori jellegű kis várost azonban hegedűkészítő mesterei tették világhírvé. Soha, sehol olyan tökélyre nem emelkedett a hegedűkészítés, mint éppen Cremonában. Maradandót alkottak a cremonai mesterek a hegedűkészítés terén, mert míg minden hangszer állandó változáson és fejlődésen ment és megy át egészen a legutóbbi időkig, a hegedű az egyetlen hangszer, amely szerkezetben és formában változatlan maradt az utolsó két évszázadban. Tökéletesebbet e terén még az azóta nagygy fejlődött technikai tudomány se tudott kitalálni, mint ahogy azt annak idején a cremonai mesterek zsenije kitermelte.

Mi az, ami a Stradivari-hegedűk páratlan finomságát megadja? Ezen sokat tündődött a zeneesztétika. Végre valahogy abban találták meg a megoldást, hogy Stradivari hegedűi egyesítik magukban Gasparó de Salo bresciai iskolája hegedűinek erős, tömött hangját, az Amati-félék gyöngéd, fátyolozott, édes zengésével olyan utólérhetetlen tökéletességgel, aminek máig sincs párja.

Két könyvben is szerepelnek egyszerre magyar mágnások. A „Gazdacímár“-ban, amely kiadta a magyar birtokosok névsorát, amelyből kiderül, hogy a magyar föld legelső urai ma is a főnemesek; továbbá Kempelen Béla könyvében, amely kimutatja, hogy hány magyar főnemes ereiben csörgedezik több vagy kevesebb zsidó vér. Így ez utóbbiak közül felsorolja például a Fejérváry bárókat, Gerliczy bárókat, Degenfeld, Nemes és Csáky grófokat, Burián bárókat, Hegelmüller bárókat, Podmaniczky bárókat, nem is szólva azokról, akik tisztán zsidóvérték, mint a báró Kohnerek, báró Wodianerek, báró Weissel, báró Hatvanyak, báró Madarassyak, báró Harkányiak és mások.

A „Gazdacímár“ szerint tehát Magyarország legnagyobb birtokosa herceg Esterházy Pál 223,287 katasztrális holddal, azután herceg Festetics György 69,423 holddal, gróf Esterházy Móric 56,016 holddal, örgróf Pallavicini Alfonz 50,665 holddal, gróf Esterházy Tamás 47,496 holddal, gróf Károlyi László örökösei 44,541 holddal, Frigyes főherceg örökösei 42,648 holddal, Fülöp Józsiás szász-köburgi herceg 41,148 holddal, gróf Hunyady József 28,620 holddal, gróf Festetics Sándor 24,729 holddal, gróf Esterházy Ferenc 23,646 holddal, gróf Erdödy Sándor 23,484 holddal, gróf Széchényi Andor Pál 20,819 holddal, gróf Semsey László 20,774 holddal.

A „kisebb“ birtokok közül József főherceg 15,055, Mándy Sámuel és gyermekei 13,531, gróf Tisza István örökösei 12,404, gróf Széchényi György 10,347 holddal szerepel.

A finn rádióban minden reggel evangélikus áhítat van. Március 15-én ezt a reggeli áhítatot Pesonen Mátyás főtanácsos a 42. zsoltár 7—8. verse alapján tartotta; rövid igehirdetésében többek között ezeket mondta:

„... Van nekünk egy különös okunk is arra, hogy ma Istenre emlékezzünk. Ez a mai nap, március 15-ike a magyar testvérnép nemzeti ünnepnapja. Ma épen 90 éve annak, hogy magyar testvéreink bátran felkeltek nemzeti szabadságuk kivívására. Igaz ugyan, hogy a törekvést az elnyomók vérbe fojtották, de abból a vérből mégis kisarjadt később Magyarország szabadsága.

Bennünket finnek és magyarokat összekapcsol a régi ősök rokon vére. De összekapcsol bennünket az a szent és drága vér is, amellyel a mi Urunk Jézus Krisztus váltott meg bennünket. Ezt a kettős vérségi kapcsolatot kell emlékezetünkbe idézni testvérnépünk nagy ünnepnapján. Hiszen ottan náluk ez az egész 1938-as év a magyar kereszténység ünnepi éve. 900 év telt el annak az embernek halála napjától, aki Magyarország apostolává lett, Magyarország királyának, I. Istvánnak halálától.

Mi nem kiáltunk éljént drága testvérnépünknek, hanem Isten áldását esedezzük neki... Ha mi egyes emberek kénytelenek vagyunk sokszor megvallani Isten előtt: az én lelkem szomorú és csüggeteg én bennem, azért én Reád emlékezem, úgy e vallomást meg kell tennie a magyar és finn népnek is, A jó napokban

Istenről könnyen elfeledkezünk. De azok a kemény sorscsapások, amelyekben úgy Magyarország, mint Finnország története gazdag, mindkét nép lelkét csüggette és szomorúvá tette. De a fájdalom idején mindkét nép emlékezett Istenre. Ebben a mostani időben is úgy a magyar, mint a finn lélek szomorú az idegen földön. Bárcsak ezen a nevezetes napon találkozniuk népeink a mi közös mennyei atyánk előtt ebben a közös mennyei atyánk előtt ebben a közös vallomásban: „az én lelkem szomorú én bennem, azért Reád emlékezem!

Imádkozzunk: Szent és igaz Isten! Mi bűnösök bátorkodunk közel jönni Hozzád, mert a Te szent Fiadban a Jézus Krisztusban szerető atyának bizonyítottad meg magadat. Könyörülj rajtunk, akik ezen a földön olyanok vagyunk, mint a földönfutók idegen földön... Védj és áldd meg hazánkat és népünket és az egész finn-ugor népet. Amen.“

A genfi kommunistaellenes információs iroda sajtóosztálya közli, hogy Jaroslawszkij, az orosz kommunista istentagadók vezéralakja a brit világbirodalom fővárosában az istentagadók nemzetközi kongresszusát akarja megtartani, azzal a kifejezett szándékkal, hogy az 1937. évi oxfordi és edinburghi keresztyén világkonferenciákkal szemben állást foglaljon nyomatékosan. Emellett „az angol istentagadók“ eddig lanyha magatartását is fel akarja fokozni aktív állásfoglalássá. Az angol kommunisták ezért az istentagadók világkongresszusát egy Liverpoolban tartott vallásellenes konferenciával elő is készítették.

Középeurópában megnehezedett a zsidók élete. De alig van európai ország, ahol ne lett volna már zsidóüldözés. 1290-ben Anglia, 1346-ban Franciaország, 1492-ben Spanyolország utasította ki őket.

Most iktatták be New York egyik templomának lelkészévé J. Muste lelkészt, aki nemrég még szélsőséges kommunista volt, de megtért. Beköszöntő beszédében megrázóan mondta el, hogy miért ábrándult ki a vörös tanításból.

Hitler a Dortmundmendedei új evangélikus templomot teljes oltárberendezéssel ajándékozta meg.

A Franciaországban dologozó mintegy 50.000 magyar munkás között bizonyos galíciai eredetű elemek kommunista izgatást kezdtek, amely annál veszedelmesebb, mert vallásos színnel igyekeznek bevonni.

„Öntudatos kálvinizmust“ e címen tartja a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége ez évben tizenkettedik virágvasárnapi konferenciáját e hó 10., 11. és 12-én. A konferenciák külön-külön alkalmak lesznek a főiskolások, a középiskolás felsőosztályosok és az alsóosztályosok részére, hogy megismerkedjenek a konferencia fő gondolatával előadásokon és bibliakörökön.

Budapesten a külsőjózsefvárosi egyházközség évente két értekezleten látja vendégül a hozzátartozó, most már mintegy 400 főnyi vasárnapi iskolás gyermekserreg szüleit, hogy a szülőket és a vasárnapi iskolai tanítókat közösen érdeklő kérdésekről tanácskozzanak. A szülői értekezletet a csoportvezetők részéről látogatás előzi meg.

Szerkesztésért felel: DR. TAVASZY SÁNDOR.

Nyomatott a „Grafica“ könyvnyomdában, Cluj.